



Saulėta, diena 55°, naktį 40.
Saulė teka 5:50, leidžiasi 7:45.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

VOL. LVIII

Stanka, E. 1 1 72
1350 U St. S. E.
Washington, D. C., 20020

Chicago, Ill. — Ketvirtadienis, Balandžio-April 29 d., 1971 m.

Kaina 15c

101

BIZNIO BENDROVĖS GAVO DIDELIUS PELNUS

JUGOSLAVIJOS KOMUNISTŲ VADAI APTARIA FEDERACIJOS STRUKTŪRĄ

Žadama legalizuoti darbininkų streikus

BELGRADAS. — Jugoslavijoje vakar prasidėjo svarbus komunistų partijos suvažiavimas, kuriame svarstoma Jugoslavijos federacijos ateitis. Prezidentas Tito balandžio 14 d. kalboje piktai puolė "vienybės arątojus", kurių esą ir aukštesnės partijos ir vyriausybės vietose. Jis žadėjo pats išvalyti tokius komunistus. Suvažiavimas turi aptarti federacijos struktūros reformas ir pasirinkti arba kietą centrinę valdžią arba didesnes autonomines teises atskiroms Jugoslavijos respublikoms. Įvairios tautybės Jugoslavijoje jau dabar kelia reikalavimus, o po Tito mirties tie reikalavimai gali tik sustiprėti.

Didžiausia Jugoslavijos tautybė yra serbai, sudarą 9 milijonus gyventojų iš bendro 20 milijonų jugoslavų skaičiaus. Kitos tautybės, ypač kroatai, jaučiasi serbų skriaudžiamos ir išnaudojamos. Reikalavimus stato ir milijonas Jugoslavijos albanų. Jie siūlo peržiūrėti seną serbų valdymo sistemą, kad federalinė vyriausybė būtų sudaryta iš visų tautybių.

Kroatų komunistų centro komitetas balandžio 6 d. apkaltino federalinius organus smeižtų skleidimu. Skleidžiamos žinios, jog kroatų komunistų vadai net palaiką ryšius su kroatų emigrantais, vadinamais ustašais, kurie kovoja užsieniuose už nepriklausomą Kroatijos idėją. Šis "šlykštus melas" buvęs paskleistas iš saugumo policijos centro.

Prezidentas Tito, besirengdamas pasitraukimui iš savo vietos, yra numatęs prezidentūrą palikti įvairių tautybių tarybai, kuri prezidentą paeiliui rinktų iš savo tarpo. Yra nemažai įtakingų serbų politikų, kurie ir toliau norėtų išlaikyti valdžią serbų komunistų rankose.

Jugoslavijoje svarstomas ir streikų legalizavimo klausimas. Per paskutinį dešimtį Jugoslavija turėjo apie 2,000 streikų, kilusių dėl vietinių, atskirų imonių problemų. Naujas įstatymas numato darbininkams teisę streikuoti, reikalauja, kad streikas būtų paskelbtas septynias dienas prieš jo pradžią. Per tą laiką specialiai darbininkų ir vadovybės komisija bandytų išspręsti problemas, sukėlusias darbininkų nepasitenkinimą. Praeityje jugoslaviai streikavo dėl vadovybės apsilėidimo, biurokratinio įpročių ir algų sumažinimo. Pastebėta, kad imonės po streiko dažniausiai susitvarkydavo, ir padarydavo pažangą.

Park laimėjo P. Korėjos rinkimus

SEOULAS. — Pietų Korėjos prezidento rinkimus laimėjo ligšiolinis prezidentas Hee Park. Iš penkių kandidatų tik vienas Naujosios Demokratų partijos Kim Jung gavo kiek daugiau balsų ir sudarė konkurenciją Parkui. Kiti gavo nedaug balsų.

Rinkimai buvo ramūs ir tvarkingi. Daug kas balsavo už Parką, kuris nori išlaikyti P. Korėją stipria ir pajėgia atmušti galimus komunistų puolimus. Kandidatas Jung žadėjo kiek minkštesnę politiką komunistų atžvilgiu, jis pasisakė už sportininkų ir kultūrininkų bendravimą su šiaurės Korėja, siūlė atgaivinti pašto ryšius. Balsuotojai jo pasiūlymus atmetė per rinkdami Parką.

IŠ VISO PASAULIO

HIROSIMAS. — Japonijoje žuvo 17 ugniagesių, kurie bandė užgesinti miške kilusį gaisrą.

MADRIDAS. — Etiopijos imperatorius Haile Selassie lankosi Ispanijoje, kur jis bus keturias dienas. Jis ilgai kalbėjo su gen. Franco.

MIAMI. — Floridoje tęsiasi sausra, Everglades pelkėse kilo daug gaisrų, vandeniu nusiūgus žuvo daug žuvų. Šiais metais nudėgė 500,000 akrų krūmų ir žolių. Per paskutinius šešis mėnesius Floridoje buvo 5 coliai lietus, o paprastai būdavo 20 c.

COLOMBO. — Ceylono sostinėje policija krato namus, ieškodama ginklų ir šovinių, nes gauta žinių, kad sukilėliai vėl bandys pulsti sostinės įstaigas.

SAIGONAS. — P. Vietnamo vyriausybė ištrėmė amerikietį rašytoją, kuris Vietname išgveno 12 metų.

LONDONAS. — Karališkose arklių lenktynėse, Ascot stadione nebus leidžiama moterims nešioti trumpų kelnų — "hot-pants". Šitaip paskelbė lenktynių tvarkytojas, Norfolk'o kunigaikštis.

ROMA. — Italijoje prasidės teismas, kuris teis keturis anarchistus, padėjusius bombas, kurių sprogimas užmušė 17 asmenų.

Izraelio My Lai

Izraelis turėjo savo My Lai 1956 metais, praneša Los Angeles Times Service. Esama didelio panašumo tarp amerikiečių padarytos skerdynės Vietname ir paskerdimo 43 Izraelio arabų — vyrų, moterų ir vaikų Kfar Kasim kaime.

Tatui įvyko pirmąją Sinajaus karo dieną 1956 m. spalio 29 d., kai Izraelis smogė Suez Kano linkui ir puolė fedajų (Fedayan) teroristus Jordanijos pasienyje. Pasienio kaimuose buvo įvestas draudžiamas laikas nuo 5 val. popiet iki 6 val. ryto.

Kaimiečiai, kurie buvo išję į savo laukus ir apie draudimo laiką nieko nežinojo, po darbo ramiausiai namo grįždami buvo Izraelio pasienio sargybinių be jokio perspėjimo šaltakraujiai apšaudyti, 43 užmušant vietoj ir 14 sužeidžiant.

Izraelio karo teismas teisė 12 kaltinamųjų dėl masinės beginklių civilių žudynės. Iš jų 3 išteisinti, kiti pripažinti kalti.

Izraelyje mirties bausmė panaikinta, dėlto kaltieji nubausinti kalėjimu. Už žmogžudystę bausmė yra kalėjimas visam amžiniui, bet Kfar Kasim kaimiečių žudikai gavę po mažiau, nors nepasakys po kiek.



Foto korespondentai Kambodijos kare turi pavojingą uždavinį nufilmuoti kovos vaizdus pačiame fronte. Paveiksle tarp kareivių matoma grupė fotografų filmuojanti kovos vaizdus pačiame fronte.

LIETUVIŲ STUDENTŲ NUOŠIMTIS OKUPUOTOJE LIETUVOJE MAŽĖJA

OKUP. Lietuvos studentai — kaip jie pasiskirstę tautybėmis, — apie tai įdomių duomenų pateikia Vilniuje, 1969 metais, išleistas "Istorijos" 10-sis tomas. Tie duomenys liečia studentus ligi 1969 m., įskaitant ir 1968-69 mokslo metus. Akademiniams 1968-69 metais, pagal Vilniaus duomenis, Lietuvoje studijavo 54,261 studentas. Pagal tautybes vaizdas buvo toks: lietuvių — 87.9% (iš viso 44,440 studentų), rusų — 10.1% (5,480), žydų — 3.6% (1,953), lenkų — 2.1% (1,140), ukrainiečių — 0.8% (433), gudų — 0.7% (380), latvių — 0.3% (163) ir studentų kitų tautybių — 0.5% (272).

Palyginus su 1959 m., gyventojų surašymu, lietuvių, rusų, žydų ir ukrainiečių studentų skaičius didesnis už tautybių gyventojų nuosimtį, tuo tarpu mažesnis, su gyventojų surašymo duomenų skaičiais palyginus, lenkų, gudų, ir kitų tautybių studentų skaičius.

Kaip kito paskirų tautybių studentų skaičius per pastaruosius 20 metų, gali liudyti kai kurie statistiniai duomenys. Jie liudija — lietuvių studentų skaičius, su kitais palyginus, pastoviai mažėja.

Taigi, tarp 1949-50 ir 1968-69 metų, laikotarpį bendras studentų Lietuvoje skaičius nuo 11,335 pakilo iki 54,261, arba padidėjo 4.8 kartus. Lenkų tautybės studentų skaičius betgi padidėjo 12.6 kartų, žydų — dešimties kartus, rusų bei kitų tautybių — 6.7 ir 6.3 kartus.

Tuo tarpu lietuvių studentų skaičius liko žemiau vidurkio. Bendras jų skaičius padidėjo vos 4.5 kartus ir iš buvusių, prieš 20 metų, 9,918 studentų, pasiekė 44,440. Kaip smunka lietuvių studentų skaičius, liudija paskirų mokslo metų duomenys. Taigi, 1949-50 akademiniams metais lietuvių studentai sudarė 87.5%, 1955-56 m. 83.9%, pakilo 1960-61 metais — 88.9%, toliau sekė mažėjimas: 1965-66 metais 85.5%, 1966-67 m. — 83.1% ir 1968-69 metais — 81.9 proc. Atrodo kad pastaraisiais metais tas skaičius vėl mažėja.

Už Lietuvos ribų, Sovietų Sąjungos aukštesiose mokyklose studijuojančių skaičius nėra žymus: 1951-55 metais, per penkerius metus, Sovietų Sąjungos aukšt. mokyklose mokėsi 438 okup. Lietuvos studentai (metinis vidurkis — 87), kitaime penkmetyje, 1956-60 m. — 310 (arba 62 per metus), gi 1961-67 metais buvo tokių jau 774 (110 per metus). (E)

Jordano dinastijai suejo 50 metų

AMMANAS. — Jordanas atšventė 50 metų sukaktį nuo Heshemitų dinastijos įsteigimo. Pats karalius Hussein pasakė stadijone kalbą, kurioje pasidžiaugė, kad Jordano kariuomenė laimėjo civilinį karą prieš karalijos priešus ir dabar Ammane jau nebėra ginkluotų palestiniečių partizanų.

Ta sukakties proga įvyko karinis paradas, kuri stebėjo 70,000 žmonių. Jordano problemas, stebėtojų manymu, nepasibaigė, nes pusę krašto gyventojų sudaro Palestinos pabėgėliai, kurie nemėgsta karaliaus ir jį remiančių beduinų. Prieš karalių Husseiną jau buvo 10 pasikėsinimų. Jų ateityje gali būti daugiau. Visi atsimena, kad Jordano dinastijos įsteigėjas, Hussein senelis, irgi žuvo Jeruzalėje nuo palestiniečių rankos.

Arabai įspėja Prancūziją

BEIRUTAS. — Visa eilė arabų šalių laikraščių įspėjo Prancūziją neorganizuoti boikoto prieš Alžiro žibala ir kitas prekes, nes arabai galį atsikirsti panašiu boikotu prancūzų prekėms. Sirijos laikraštis pabrėžė, kad žygiu prieš Alžirą Prancūzija gali prarasti arabų šalyse viską, ką ji laimėjo neparduodama ginklų Izraeliui.

NORTHBRIDGE, Ca. — Mokslinis "Computer" žurnalas sausio mėn. numeryje turi ilgą naują lietuvių mokslininko Algirdo Avižienio straipsnį — apžvalgą apie kovą prieš kompiuterių daromas klaidas ir būdus jų išvengti.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

♦ JAV karo laivynas pakėlė i admirolo laipsnį ir vieną asironautą — kapitoną Shepardą, kuris buvo mėnulyje.

♦ Brazilijoje lėktuvo nelaimėje žuvo 35 asmenys, kiti 46 liko gyvi, bet buvo sužeisti.

♦ Fort McPhearson karinis teismas svarstė vieno karinės žvalgybos kapitono bylą. Jis kaltinamas nupiovęs vienam vietnamiečiui rankos pirštą. Kapitonas sako, kad pirštas buvo nuplautos netyčia, tardant įtariamą teroristą ir grasinant jam peiliu.

♦ Washington suimta 19 metų mergina, įtariama bombos padėjimu senato rūmuose.

♦ Turkijos sostinėje Ankaroje įvestas draudimas naktį vaikščioti gatvėmis.

♦ Uraganas Illinois valstijos pietuose užmušė vieną asmenį ir keliolika sužeidė. Kentucky valstijoje audroje žuvo 10 asmenų ir 70 buvo sužeisti. Vienas žmogus buvo vėjo nuneštas nuo namo 300 pėdų ir užmuštas.

♦ Amerikos lėktuvai stipriai parėmė Vietnamo ir Kambodijos dalinių kovas su komunistais. Smarkūs mušiai vyksta Kambodijos pietuose dėl svarbaus kelio, kurį perkirto komunistų kareiviai.

♦ Vakar Londone lankėsi iš Paryžiaus ambasadorius Bruce, kuris painformavo valstybės sekretorių apie derybų su komunistais eigą. Bruce derybose vadovauja Amerikos delegacija, o sekretorius Rogers Londone dalyvauja Pietryčių Azijos sutarties šalių susirinkime.



Aukščiausią valdininkę moteris transporto departamente yra neseniai paskirta Antonina Uccello, kuri rūpinasi vartotojų reikalais ir pageldivimais.

PIRMASIS METŲ KETVIRTIS RODO AMERIKOS PREKYBOS PAGYVĖJIMĄ

WASHINGTONAS. — Visa eilė didžiausių Amerikos biznso korporacijų paskelbė šių metų pirmo ketvirčio finansinius rezultatus, iš kurių matosi, jog biznis klesti ir gauti pelnai pralenkia paskutiniųjų metų pelnus. General Motors bendrovė gavo 610 milijonų dol. pelną, kas sudaro 75% daugiau negu praėjusių metų to paties laikotarpio pelnas. United Steel korporacijos pelnas padidėjo 14.7%, o Bethlehem Steel padidėjo 17%.

Pirmas negras laivyno admirolas

WASHINGTONAS. — Gyvybos sekretorius Laird pranešė, kad prezidentas greit paskirs naują admirolą — pirmą negrą, pasiekusį šio laipsnio. Spauda tuoj išaiškino, kad admirolu bus paskelbtas kapitonas Samuel Gravelly, vienas iš trijų negrų kapitonų, kuris šiuo metu vadovauja raketų fregatai "Jouett", stovinčiai Pearl Harbour uoste Havajuose.

Šiuo metu Amerikos kariuomenėje yra du negrai generolai: armijos gen. Frederick Davidson ir aviacijos gen. David James. Pirmasis negras, pasiekęs generolo laipsnio Benjamin Davis, paskirtas prezidento Trumano 1949 m., jau yra miręs, o jo sūnus gen. Benjamin Davis Jr. yra pasitraukęs iš karo aviacijos.

JAV armijoje yra 72 juodi pulkininkai, o aviacijoje 25 pulkininkai. Karo laivyne be kapitono Gravelly yra dar kpt. Parham, kuris yra kunigas — karo kapelionas ir kapitonas Green, kuris yra karo laivyno gydytojas Kalifornijoje.

Taigi, nesunku buvo atspėti, kuris iš trijų negrų kapitonų karo laivyne bus pakeltas i admirolo laipsnį. Kapitono laipsnis laivyne atitinka pulkininko laipsnį armijoje ar aviacijoje. Kpt. Gravelly yra vienintelis negras vadovaujantis karo laivu.

Baltijos jūra ilgainiui pranyks

BERLYNAS. — Rytų Vokietijos laikraštis "Neue Deutschland", pasiremdamas rusų mokslininkų tirimais, rašo, kad Baltijos jūra dings už kokių 10,000 metų. Baltijos jūros dugnas, pasak rusų mokslininko Artemiovo ir geologo Bindarčiuko, kyla aukštyn. Ledynų išsapaustas dugnas sugrįžta į savo senąją poziciją. Skandinavijos kalnų viršūnės, po ledyno laikotarpio jau pasikėlė apie 1,000 pėdų.

Tas dugno kėlimasis padarys su laiku iš Baltijos jūros naują žemės plotą, nusagstytą ežerais. Žemė geologine prasme yra jauna planeta, galimi įvairūs pasikeitimai. Gali atsirasti ištisi nauji kontinentai, kurie iškils iš vandenynų.

NEW YORKAS. — Praėjusią savaitę New Yorke pasibaigė Amerikos lenkų mokslininkų suvažiavimas iš Amerikos ir Kanados. Trijų dienų simpoziume buvo paskaitų iš įvairių mokslų šakų. Suvažiavimo tikslas buvo susipažinti ir pasidalinti nuomonėmis. Dalyvavo apie 300 lenkų profesorių, lektorių, dėstančių Amerikos ir Kanados universitetuose ir kolegijose.

General Motors vadovybė, lyg atsiprašinėdama už tokius pelnus, skelbia, kad streiko metu žmonės negalėjo pirkti bendrovės gaminių ir todėl daugiau jų pirkto streikui pasibaigus. Plieno bendrovės aiškina, kad klientai užsako daugiau plieno laukdami rugpjūčio mėnesį plieno darbininkų streiko.

Didelius pelnus skelbia žibalo bendrovės, elektros ir telefonų imonės. Kiek blogiau yra lėktuvų bendrovėms. Eastern Airlines net turėjusi per pirmą ketvirtį 2 milijonus dol. deficitą.

Kiek komunistai išžudė Vietname

Tūlas William Burghes, atkirtų kun. George Regas, kaltinamas kad JAV-bių įsivėlimas Indokinos kare yra "nemoralus ir nužmoginantis", Los Angeles Times ir Crossroads rašo, kad komunistai yra Pietų Vietnamo priešai ir sekančiais skaičiais tatau pavaizduoja:

Komunistai Pietų Vietname išžudė virš 30,000 kaimų seniūnų, socialinių darbuotojų ir auklėtojų... ir tokių nužudymų kas savaitę tebevyksta po šimtinę.

Komunistai pagrobė virš 30,000 pietinių vietnamiečių. Jie susprogdino daug mokyklų, civilinių autobusų ir restoranų.

Vykdytė ir tebevykdo terorą raketomis apšaudydami apgyventas vietas. Dak Son skerdynėse jie liepsnosvaizdžiais sudegino virš 200 pabėgėlių, daugiausiai moterų ir vaikų.

Hue skerdynėse jie virš 5,000 nekaltų civilių šaltakraujiai nužudė ir palaidojo masiniame kape.

Protesto dalyviai senato rūmuose

WASHINGTONAS. — Sen. Goldwateris uždarė senato rūmuose savo įstaigą, nes demonstracijos prieš karą dalyviai pirmadienį įsibrovė sugadino dažniau daug knygų ir meno kūrinių. Senatorius sako, kad senato apsauga yra nepakankama. Jis nenorįs išstatyti i pavojų savo štabo narių.

Sen. Gurney iš Floridos kritiko protesto dalyvių elgesį. Be kitų i Washingtoną atvyko ir homoseksualų grupė, kuri viešai bučiuojasi, glamonėjasi senato koridoriuose. Homoseksualų lyga reikalauja "vienodo teisų su vedusiais. "Jie nori pildyti bendrus vedusių pajamų mokesčių blankus, siekia legalizuoti "vedybų".

Miesto valdyba pradėjo valyti nuo Washingtono paminklų įvairius šlykščius užrašus. Miesto parkams praėjusios savaitės demonstracijų dalyviai padarė 75,000 dol. nuostolių: sudegino parko suolus, sugadino fontaną, sudaužė elektros įrengimus.

KREIVI VEIDRODŽIAI

1970 m. gegužės mėn. Akiračiuose, Nr. 5-tame, Antanaitis rašė "Apie kritiką ir jos paskirtį". Jį menamai, tuo klausimu rašyti išprovokavęs mano su juo "po žodį sumestame" pasikalbėjime pareiškimas, kad "Neturim recenzentų, kurie autoritetingai tartų, kur ir kas čia gerai ar blogai, ir kodėl taip... Neturim kritikų, kurie pasakytų, kaip reikia padaryti, kurie pamokytų..."

Ne tik dabar, bet ir tada, man būtų sunku įrodyti, kurie ten buvo mano žodžiai, kurie ne. Nė lengva būtų buvę tai padaryti, atrodo, ir Antanaičiui, remiantis jau vien tuo, kad jis dar kartą tuo pačiu kritikos klausimu rašydamas, jau š. m. sausio mėn. Akiračiuose Nr. 1-mame, aiškiai sukelia įtarimą, kad neatsimena ką rašė praeitais metais, arba šiais metais jau kiti interesai verčia tuo pačiu klausimu kitaip kalbėti.

Anuomet Antanaitis nesutiko su manim, kad recenzija ar kritika rašant apie kalbamą dalyką reikia išmanyti. Kitaip sakant, jei nori ką nors pamokyti, reikia pačiam mokėti. Jis tokį tvirtinimą "sutriuškino" tokia žemė drebinančia "išmintim", sakydamas: "Nesutinku, kad sriubos, dešros ar torto skonius ar skanumui nustatyti reikalingas virėjas, mėsininkas ar kepėjas". Ir tas "žemės sudrebinimas" įvyko tik dėl to, kad Antanaitis sumaišė valgytojo turimą skonio pajutimą su valgio gamintojo žinojimu, kaip tokio ar kito kio skonio valgiui pagaminti.

Į savo paties tada sau pasistatytą klausimą "Kokia gi yra recenzento ar kritiko paskirtis", atsakė, netvirtindamas, "manau, informuoti". O juk yra klausimų, kurie jau seniai žinomi (jei tokius pripažįstame) aptarti. Nėra jokio reikalo save varginti ką nors sakyti apie juos manant. Seniai ir gerai yra aptarta, kas tai yra kritika ar re-

cenziija. Nieko ten naujo negalima išgalvoti.

Ir taip išties visame savo aname rašinyje Antanaitis blaško, niekur nerasdamas už ko įtikinančiai užsikabinti, kad būtų galima nuginčyti žinojimo ar mokėjimo reikalingumą. Jis niekur nieko netvirtina, išskiriant palyginimą apie "dešras ir tortą", o tik daro prielaidas, tom prielaidom prieštarauja, abejoja, tikisi, mano, ir t. t. Žodžiu, niekur aiškiai nepasisaiko, kad taip, o ne kitaip yra, ar turi būti. Visame rašiny aiškiai buvo galima įžiūrėti, kad jam rūpėjo apginti rašantį, bet ne išmanantį.

Šiais metais jisai jau skirsto straipsnius į "informacinius" ir "kritiškus". Ir tuos skirtumus paaiškina. Skirsto dar į "švelniųjų recenzentų" ir "nusimanančių vertintojų tariamą, kad ir kietesnį žodį". Aš iš savo pusės galėčiau dar pridėti ir tendencinguosius vertintojus, kurių yra apčiai ir pas "švelniuosius" ir pas "nusimanančius" kietazodžius.

Antanaičio straipsnius rašančių suskirstyme, atrodo, kad tik "kieta žodį" tarią nusimanant ir tik jų "standartai ar kriterijai iš anksto žinomi". "Švelniųjų" standartai visada "lieka neaiškūs". Argi? Antanaitis, aiškiai matosi, save laiko "kieta žodį tariančiu", o mažiausiai, tai tokio žodžio šalininku. Savo laiku, tų pačių Akiračių puslapiuose, jis "kieta žodį" tardamas vienai žinomai dramos aktolei prisistatė save daug žinančiu. Su baime padaryti klaidą, itariu, kad ir muzikos srityje (tik apie tai mudu ir "sumetėm po žodį"), ko gero, Antanaitis "iki dantų žinomis apsiginklavo. Bet kol dar net nežinau, "švelniųjų recenzentai" jam už muzikoj atsielkus laimėjimus "per petį nepatapsnojo", leidžiu sau abejoti.

Kalbant apie "neaiškius" ir "žinomus standartus", man kilo kelių neaiškių. Pvz., "švelniųjų recenzentų" tarpe, rašančių apie operos pastatymą, koncertą, naujai sukurta simfoniją ir pan., sakykim, randame Jakubėno pavarde, o "nusimanančių kietazodžių vertintojų", Antanaičio. Kaip tada, pone Antanaiti? Kuo tada elinisi, bet laiku, tų pačių Akiračių puslapiuose, jis "kieta žodį" tardamas vienai žinomai dramos aktolei prisistatė save daug žinančiu. Su baime padaryti klaidą, itariu, kad ir muzikos srityje (tik apie tai mudu ir "sumetėm po žodį"), ko gero, Antanaitis "iki dantų žinomis apsiginklavo. Bet kol dar net nežinau, "švelniųjų recenzentai" jam už muzikoj atsielkus laimėjimus "per petį nepatapsnojo", leidžiu sau abejoti.

Kalbant apie "neaiškius" ir



Memphis, Tenn 90 metų ūkininkas patraukė dėmesį mėgėjo fotografu, kuris už šią nuotrauką gavo Kodak konkurse prizą.

"žinomus standartus", man kilo kelių neaiškių. Pvz., "švelniųjų recenzentų" tarpe, rašančių apie operos pastatymą, koncertą, naujai sukurta simfoniją ir pan., sakykim, randame Jakubėno pavarde, o "nusimanančių kietazodžių vertintojų", Antanaičio. Kaip tada, pone Antanaiti? Kuo tada elinisi, bet laiku, tų pačių Akiračių puslapiuose, jis "kieta žodį" tardamas vienai žinomai dramos aktolei prisistatė save daug žinančiu. Su baime padaryti klaidą, itariu, kad ir muzikos srityje (tik apie tai mudu ir "sumetėm po žodį"), ko gero, Antanaitis "iki dantų žinomis apsiginklavo. Bet kol dar net nežinau, "švelniųjų recenzentai" jam už muzikoj atsielkus laimėjimus "per petį nepatapsnojo", leidžiu sau abejoti.

Kalbant apie "neaiškius" ir

šini, buvau paruošęs, savo supratimo ribose, pasiaiškinimą. Bet, tur būt, man gero norėjusių žmonių nuo to buvau atkalbėtas. Pagaliau to rašinio užbaigau su palyginimu apie "dešras ir tortą" ir mane patį nuteikė geriau nutylėti. Bet kada Antanaitis tuo pačiu kritikos klausimu dar kartą rašo, ir šį kartą aiškiai prieš aname rašiny buvusius savo išvedžiojimus, negalėjau susilaikyti.

Baigdamas norėčiau, Antanaičiui leidis, pasinaudoti jo paties žodžiais apie veidrodžius.

Visi nesusivaldomai mėgstą rašyti ir reikšti savo nuomonę apie muziką ar kad ir kitą kuria meno šaką, ar tai, anot Antanaičio, "informacijos" priedangoj ar kitaip, bet neturį to srityje reikalingų žinių ir jomis paremto supratimo, žinokite, kad jūsų aprašomieji jus laiko esant "kreivais veidrodžiais". Į jūms atsispindintį savo atvaizdą nekreipia jokio dėmesio, arba, Antanaičio žodžiais tariant, "ne-
Už aną pirmąjį, man didelę garbę suteikusių dėmesio ra-

nepaliešti, yra bangūs, laukinių žvėrių instinkto dominuojami. Ant tokių arklių nėra įmanoma jodinėti nei cirko artistams.

Gaučai šioje srityje yra tikri meistrai juos dresiruoti.

Įniręs arklys spardosi, riečiasi, lenkia galvą į žemę ir šoka piestu. Prasideda pragariškas šokis žmogaus su žvėriu. O įkaitusi publika ploja, jei arklys negali numesti jojiko, laike skirtingos pirmos minutės.

Taip beveik kiekvienais metais tenka lankyti šiuos spektaklius.

Aną dieną turėjau progos prieiti prie vieno besikalbančių gaučių būrio. Atkreipė mano dėmesį jaunutis geltonplaukis vyras. Kadangi gaučiai daugumoje yra juodbruvia ir mulatiškai spalvingi, susidomėjau geltonplaukiu, kai vienas iš būrio jį užklausė: "O pats lietuono kada jodinėsi?"

Nustebau. Nejaugi lietuvis? Ilgai nelaukęs priėjau prie jo ir ispaniškai užklausiau:

— Berods, būsite lietuvis?
— Beveik, — atsakė ir pridūrė, — lietuvių valkas, bet nemokų lietuviškai.

Gimęs ir išaugęs vieno Riveros apskrities dvaro bernų tarpe. Kalbėjo tik ispaniškai.

Ir štai, savaitei baigiantis, visi grįžta į namus.

Vėlykų sekmadienį susirenka išpūstomis kišenėmis, pilnomis kiaušinių dideli ir maži lietuviai į U. L. Kultūros D-jos namus. Čia įvyksta tradicinis kiaušinių ritinėjimas ir daužymas.

Margučiai gražūs, lietuviškai dažyti.

Albinas Gumbaragis

"NAUJENAS" SKAITO VISI SROVIŲ ŽMONES: DARBININKAI, BIZNIERIAI, PROFESIONALAI, DVASININKAI, VALSTYBININKAI, MOKSLININKAI, JŲ ŽINO, KAD "NAUJENOS" PADUODA TEISINGIAUSIAS ŽINIAS IR GERIAUSIAS RAŠTUS.

Aš, JONAS DUSIAI SCHULTZ, prašau viso pasaulio žmones, kad atidarytumėte tie-tuviškas mokyklas šiame pasaulyje ir galėtumėt pradėti daryti sau gera, būtumėt turtingi ir sveiki.

Nuo 1914 metų

Midland Savings aptar naują taupymo ir namų paskolų reikalus visos mūsų apylinkės. Dėkojame Jums už mums parodytą pasitikėjimą. Mes norėtume būti Jums naudingi ir ateityje.

Sąskaitos apdraustos iki \$20.000

Frank Zogas, President

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4470

5%

Passbook Savings
All accounts compounded daily — paid quarterly

6%

2 Years Savings Certificate
(Minimum \$5,000)

Jau atspausdinta ir galima gauti knygų rinkoje

CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA

Alekso Ambrose knyga, aprašanti paskutinių 90 (1869-1959) metų Chicago lietuvių gyvenimą ir jų atliktus darbus. 664 psl. Kietais viršeliais \$10.00, minkštais \$8.00. Išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija.

Knygoje aprašytas pirmas Chicago atvaizdas lietuvių, pirmos lietuvių kolonijos, jų suorganizuotos šalpos draugijos, statytos bažnyčios, ištigti laikraščiai, kurių viso buvo 121, 41 teatro draugija, 48 pasaulietiški chorai, 9 bažnytiniai ir 314 veiklesnių žmonių biografijos. Duoti dokumentuoti katalikų, socialistų, laisvamanų ir kitų organizacijų atlikti darbai, ištigtos mokyklos, skaityklos, bankai ir kt.

Norintieji šią knygą įsigyti, prašomi parašyti čekį arba Money Orderį

AMERIKOS LIETUVIŲ ISTORIJOS DRAUGIJOS
vardu ir pasiūsti:
1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608.



KNYGA - GERIAUSIA DOVANA

- | | |
|---|------------------|
| 1. Dr. K. Grinius, ATSIMINIMAI IR MINTYS II t., 336 psl. | \$5.00 |
| 2. Juozas Liudžius, RAŠTAI, 246 psl. | \$3.00 |
| 3. M. Žosčenko, SATYRINIS NOVELS, 199 psl. | \$2.00 |
| 4. Liudas Miksys, IŠ ISTORIJS ŪKANŲ ATEINA LIETUVA, 609 psl. | \$12.00 |
| 5. Juozas Kapačinskis, ŠIAUBINGOS DIENOS, 376 psl. | \$4.00 |
| 6. J. Augustaitis, ANTANAS SMETONA IR JO VEIKLA, 154 psl. | \$1.50 |
| 7. Prof. V. Biržiška, SENUJŲ LIETUVIŲ KNYGŲ ISTORIJA, du tomai, 207 ir 225 psl. | \$2.00 ir \$3.00 |
| 8. Marius Katiliskis, ŠVENTADIENIS UŽ MIESTO, 356 psl. | \$5.00 |
| 9. St. Kairys, LIETUVA BUDO, 416 psl. | \$2.00 |
| 10. Vl. Mingėla, KUN. ANTANAS MILUKAS, Jo gyvenimas ir darbai. | \$6.00 |
| 11. Adomas P. Jasas, BŪK PALAIMINTASI | \$3.00 |
| 12. Dr. Antanas J. Gussen, DANTYS, 158 psl., minkštais viršeliais \$2.00, kietais | \$4.00 |
| 13. Juozas Švaistas, PETRAS ŠIRVOKAS, 228 psl. | \$2.00 |
| 14. Henrikas Radauskas, EILERASČIAI, 239 psl. | \$5.00 |
| 15. Mikas Petrauskas, EGLE ŽALČIŲ KARALIENE. | \$5.00 |
| 16. C. R. Jurgėla, HISTORY OF THE LITHUANIAN NATION. | \$10.00 |
| 17. Petronėlė Orintaitė, KA LAUMES LEME, 236 psl. | \$3.00 |
| 18. Kipras Bielinis, TERORO IR VERGIJOS IMPERIJA, 310 psl. | \$1.00 |
| 19. Dr. J. B. Končius, VYTAUTAS THE GREAT, 211 psl. angliškai. | \$4.00 |
| 20. Pranas Alšėnas, MARTYNAS JANKUS, biografinė, 294 psl. | \$4.00 |
| 21. Stasys Santvaras, AUKOS TAURE, lyrika, 152 psl. | \$2.50 |
| 22. V. D. Sruogienė, LIETUVOS ISTORIJA, 416 psl. | \$6.00 |

Šitas knygas galite įsigyti "Naujienų" ofise arba gauti paštu, atsiuntę nurodytas sumas čekiu arba money orderiu, šiuo adresu:

"NAUJENOS"

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

TURIZMO SAVAITĖ URUGVAJUJE

Urugvajuje bažnyčia atskirta nuo valstybės. Bet pradedant Vėry sekmadieniu, ištiesa savaitę, iki Vėlykų visų krašto valstybinių ir privačių įstaigų, dirbtuvių ir fabrių bei žemės ūkio darbininkai gauna apmokamas atostogas.

Gaudami šiuos "arbatpinigius", daugelis stengiasi išvažiuoti. Vieni pas savo gimines į provinciją, antri iš provincijų į sostinę, dar kiti į užsienį ir iš užsienio į Urugvajaus sostinę, dar kiti į užsienį ir iš užsienio į Urugvajaus sostinę Montevideo kaip į Pietų Amerikos turizmo centrą.

Susidaro toks gyventojų judėjimas, kad šioje mažoje respublikoje iš 3 milijonų gyventojų iškyla apie 300,000 asmenų.

Nors šio krašto katalikai minimą savaitę laiko "šventąja savaitę", pliusdami melstis į bažnyčias, bet daugumos gyventojų tarpe ji įgijo "turizmo savaitės" vardą.

Sostinės gyventojai į provinciją vyksta ne vien savo giminių aplankyti, bet ir pamedžioti žuikį, ančių ir kurapkų ir pažuvauti upėse lydekų bei pakvėpuoti grynu oru.

Likusiai ir atvykusieji į sostinę turi įvairių pramogų.

Jau daugelis metų kai šią savaitę ruošiamos dviračių lenktynės, kuriose dalyvauja ne vien urugvajiečiai, bet ir iš kaimyninių respublikų dviratininkai. Lenktynės vyksta visą teritoriją apvažiujant. Kadangi krašto keliai ne visi tinkami lenktynėms, o lietuvi — ištikus visai neįmanoma lenktyniauti, geriausi dviratininkai dažnai — nepasiekia tikslo, o jas laimi visai nenumatyti naujokai. Entuziazmas toks didelis šios srities sportininkų, kad kiekvienas turįs dviratį seka jų rezultatus.

Šių metų lenktynėse dalyvauja arti 100 geriausių dviratininkų, kurių tarpe yra ir vienas lietuvis, būtent Jonas Kvarzezius. Gaila, kad į jas neatvyko Argentinos dviratininkų čempionas, lietuvis Limba.

Bet labiausiai publikos yra mėgstamas laukinių arklių jodinėjimas.

Gaučai, gimę ir augę provincijoj, yra tikrieji jų protagonistai. Savo apdarais (bombačio vadinamais), plačiais diržais, sidabrinių monetų nusagstytais ir botagais nešini, yra pasiryžę sėsti ant niekad neįjoto ir baigsta arklio nugaros.

Toks retai matomas spektaklis, panašus į Meksikoje vykstantčius bulių dvikovą, čia rengiamas Prado parko arenoje.

Pristatomi arkliai, laukuose išaugę ir niekad žmogaus rankų

How a minus on your paycheck can be a plus in your future.

Sound confusing? It isn't, really. When you join the Payroll Savings Plan where you work, an amount you designate will be set aside automatically from each paycheck. That's the "minus."

That amount will then be invested in U.S. Savings Bonds. That's where the "plus" comes in. Because you're automatically saving for your future, with one of the safest investments there are: U.S. Savings Bonds.

And, by deducting a little at a time from each paycheck, you don't feel the pinch financially. Before you know it, you'll have quite a tidy sum tucked away.

And now there's a bonus interest rate on all U.S. Savings Bonds—for E Bonds, 5 1/2% when held to maturity of 5 years, 10 months (4% the first year). That extra 1/2%, payable as a bonus at maturity, applies to all Bonds issued since June 1, 1970... with a comparable improvement for all older Bonds.

Put a little "plus" in your future. Join the Payroll Savings Plan.

Put a little "plus" in your future. Join the Payroll Savings Plan.

Put a little "plus" in your future. Join the Payroll Savings Plan.

Put a little "plus" in your future. Join the Payroll Savings Plan.

Put a little "plus" in your future. Join the Payroll Savings Plan.

Put a little "plus" in your future. Join the Payroll Savings Plan.

Put a little "plus" in your future. Join the Payroll Savings Plan.

Put a little "plus" in your future. Join the Payroll Savings Plan.

Put a little "plus" in your future. Join the Payroll Savings Plan.

Put a little "plus" in your future. Join the Payroll Savings Plan.

Put a little "plus" in your future. Join the Payroll Savings Plan.

Put a little "plus" in your future. Join the Payroll Savings Plan.

Put a little "plus" in your future. Join the Payroll Savings Plan.

Put a little "plus" in your future. Join the Payroll Savings Plan.

Put a little "plus" in your future. Join the Payroll Savings Plan.

Put a little "plus" in your future. Join the Payroll Savings Plan.

Put a little "plus" in your future. Join the Payroll Savings Plan.

Put a little "plus" in your future. Join the Payroll Savings Plan.

Put a little "plus" in your future. Join the Payroll Savings Plan.

Put a little "plus" in your future. Join the Payroll Savings Plan.

Put a little "plus" in your future. Join the Payroll Savings Plan.

Put a little "plus" in your future. Join the Payroll Savings Plan.

Put a little "plus" in your future. Join the Payroll Savings Plan.

Take stock in America. Now Bonds pay a bonus at maturity.

The U.S. Government does not pay for this advertisement. It is presented as a public service in cooperation with The Department of the Treasury and The Advertising Council.

NAUJENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

MENO ŽINIOS

Redaguoja MIKAS SILEIKIS

10 KASMETINĖ RELIGINIO MENO PARODA

DALYVAUJA DU LIETUVIAI

Nuo balandžio 18 iki gegužės 2 d. Baptist Graduate Student Center, 4901 So. Ellis Ave. Chicagoje vyksta dešimtoji kasmetinė religinio meno paroda. Dalyvauja 25 dailininkai: tapytojai, grafikai, skulptoriai su 79 darbais. Jų tarpe du lietuviai — Adolfas Valeska su kazeino priemone abstrakčia tapyba "Prisikėlimas" (kat. nr. 61). Antanas Cooper-Skupas išstatė aliejinę tapybą "Šv. Sebastijoną" (nr. 13). Taip pat buvęs Chicago Meno instituto profesorius John Fabion, kuris Balzeko muziejuje dalyvauja "Trijų" parodoje, išstatė tris darbus religinio meno parodoje.

Yra ir tokių darbų, kurie su religija mažai arba nieko bendro neturi. Geriausių tapybos kūrinių laikytinas Antano Cooper (Skupo) "Šv. Sebastijonas", (tinkamas bažnyčiai), jaunas vyras priištąs prie medžio, strėlę įmeigęs į krūtinę. Fone matosi bažnyčia, apačioje žali medžio lapai. Paveikslas didelio formato. Geras ir spalvingas Robert Billings aliejinis

paveikslas be pavadinimo, Dino — "šioj geroj žemėj" pieštuku nupieštas apskritimo forma didelio formato paveikslas kiek primena Z. Sodeikio, vertas ypatingo dėmesio.

Vieni dailininkai išstatė tik po vieną darbą, o kiti turi po aštuonis. Vienas toks yra Robert Hodgell, kurio 8 medžio atspaudai ne eiliniai. Vienas kūrinyje ovalu turi bent tūkstantį žmonių veidų! Marie Zoe Greene-Mercier — didžiausia bronzos skulptūra (13 pėdų) "Dievas pažadėjo", bet tik jos išpūsta nuotrauka. Originalas priklauso American Church of the Riviera, Nice, Prancūzija.

Paroda įvairi, tikrai skulptūra beveik išimtinai abstrakti, net abejotina, ar turi ką bendra su šios parodos paskirtimi?

Patalpos — Baptistų būstinė impozantiškas namas — rezidencija su dideliu sklypu, kur žydi magnolijos ir tulpės palangėje. Kampas 49 ir Ellis Ave. Įėjimas nemokamas.



A. PETRIKONIS, naujos galerijos savininkas

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.

Marquette Pk., 6211 So. Western, PR 8-5875

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5.



A. TAMOŠAITIS

"Iluzija" (Tapyba)

Gegužės 1 d. atidaroma Marquette Art Gallery

Marquette Parke, 3215 W. 63 gatvė naujos meno galerijos atidarymas įvyks gegužės 1 d., šeštadienį 2 val. popiet. Galerijos savininkas yra dail. Antanas Petrikonis.

Šioj lietuvių galerijoje norintieji galės rengti parodas. Joje galima priimanomomis kainomis įsigyti ne tik savo, bet ir amerikiečių bei europiečių dailininkų paveikslus. Taip pat dažų, drobių, gatavų rėmų ir kitų tapybai reikalingų daiktų. Paveikslai įreminami ir restauruojami.

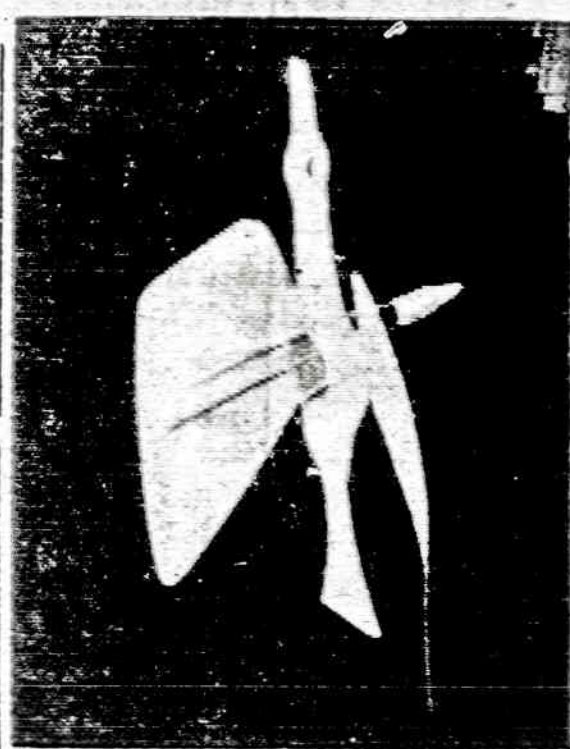
Atidarymo proga (tęsis iki gegužės 31 d.) pirkėjams bus duodamos nuo 20 iki 50% nuolaidos už visas prekes

Galerija ir krautuvė atidaryta pirm., ketvirt. ir penkt. nuo 9 v. r. iki 9:00 v. v. antr., trečiadienį ir šeštadienį nuo 9 v. ryto iki 6:00 v. v., o sekmadi. nuo 11 v. r. iki 5 v. vakaro.

A. Petrikonio galerija yra judrioje Kedzie ir 63 gatvių sankryžoje, truputį į pietų vakarus nuo Kedzie. Pirmame aukšte. Viduje yra daug vietos ir atstumo, kaip tinka galerijai. Geras apšvietimas.

Galerijos-krautuvės savininkas A. Petrikonis kviečia visus atsilankyti į oficialų atidarymą.

Galerijos tel.: 436-2112.



Jacob Burck "Karas ir taika" iš religinio meno parodos

Dail. Tamošaitio paroda Montrealy

Nuo balandžio 27 iki gegužės 14 d. The Arts Club Gallery, 3448 Rue Stanley Street, Montrealyje, Kanadoje vyksta visuomenei gerai pažįstamo dailininko Antano Tamošaitio tapybos darbų paroda. Išstatyta 30 kūrinių, daugiausia vėlesnių — 1970 — 1971 metų. Ilustruotame kataloge dailininko visuomenei pristato Henrikas Nagys anglų ir prancūzų kalbomis. Tarp kita ko, Nagys pabrėžia:

"Po daugelio metų pasižventusių studijų, Tamošaitis pasiryžo tapyti ir perkurti seniai užmirštas formas ir vaizdus į naujus, originalius asmeninius simbolius".

Antanas ir Anastazija Tamošaitiai Kanadoje per savo kūrybą bei parodas gražiai garsina lietuvių kultūrą. Jie gyvena Kingston, Ontario.

A. COOPER PAKVIESTAS I MUZIEJŲ

Illinois State Museum pakvietė dailininką Antaną Cooper-Skupą dalyvauti rengiamojame meno parodoje, kuri įvyks birželio mėnesį Springfield, Illinois.

Dail. Cooper daug kartų dalyvavo valstybinio muziejaus rengiamose meno parodose. Prieš keletą metų tas muziejus įsigijo vieną Cooperio-Skupo paveikslą.

IS LEGENDŲ

Afrodita, graikų mitologijoje meilės ir grožio dievaitė. Ji atsirado iš jūros putos (gr. aphros). Ji buvusi Hephaestus, ugnies dievo žmona, bet ji šalia kitų dievų mylėjusi Ares ir Dionizą. Daugiausia ją garbino Graikijoje Kipre ir kitur. Paukščius ji laikė šventais; jos mėgiamos gėlės buvo mirta, rožė ir aguona. Ji turėjusi sūnų Eros. Afroditos statula — realistinė figūra — nėra žinoma kokio autoriaus. Turi pa-

VILJUS PETERAITIS

PRANAS DOMŠAITIS

1. Kiek jis mums pažįstamas

Neseniai teko stebėti žmonių reakciją, jiems pasiūlėjus į Prano Domšaitio paveikslų nuotraukas su neaiškiai uždėtai inicialais. Parodžius 1918 m. tapytąjį "Lietuviško kaimo vaizdelį" (Litauische Dorfszene), tuoj pasigirdo E. Muncho pavardė, pasiūlėjęs į 1920 m. sukurtąjį "Lietuviškas kaimas" (Litauisches Dorf), kuris dar ponios Domšaitienės nuosavybėje, visi vienbalsiai sušuko, kad tai M. Chagall'o ir pagaliau tik žvilgtelėję į 1960 m. atliktąjį triptichą dalį "Nukryžiuojamas" (Crucifixion), kuris kabo Kapštato tautinėje galerijoje, visi nedvejotinai spėjo, kad tai G. Rouault kūriny.

Tiesa, kad tuose paveiksluose daug panašumo su visais trijais minėtais dailininkais. Juk jie visi artimi moderninės ekspresionistinės krypties ir visi beveik vienmečiai — gimę devynioliktojo amžiaus antrojo pusės ir išgyvenę iki po Antrojo pasaulinio karo.

Ekspresionizmo paveiktų menininkų prisiminsime ir daugiau matę Mažąją Lietuvą. Daug kas atsimeina, be abejo, Klaipėdą gimusį Karl Eulensteina, tapusį kopu, uosto ir pamarių vaizdus ekspresionizmo artimam stiliui. Visiškai šio stiliaus pavertęs liko nidišką Blodaitę vedęs Ernst Mollenhaueris, kūręs Nidoje kopų, pamario ir pajūrio paveikslus. Nidoje taip pat dažnas svečias Max Pechsteinas (1881—1955), vienas iš ekspresionizmo avangardistų ir jau 1909 m. lankęs ir tapęs kopose. Jo paveiktas atvyko į Kuršių Neringą ir kitas ekspresionistų pirmūnų K. Schmidt Rottluff, palikęs drąsiais brūkšniais įspūdingus kopų vaizdus. Pastarieji du gerai pažįstami ir mūsų Domšaitiui, kartu su juo dalyvavę įvairiose parodose ir kartu įtraukti į nacių "juodąjį są-



PRANAS DOMŠAITIS, žymusis Maž. Lietuvos dailininkas

rašą" kaip nuosmukio menininkai.

Bet Domšaitis liko mums svečias Mažąją Lietuvą. Jis nesilankė kopose, jis nepaliko kopų vaizdų. Jam tai per realu.

Nedalyvavo jis nei vienoj dailės parodoj Nepriklausomoj Lietuvoj. Tat iš Lietuvos laikų jis niekam ir nepažįstamas. Išėmė jo taip pat mažai kam teko matyti jo paveikslus, nebent turėjai laimės gyventi Austrijoje, Vorarlberge, kur jis dalyvavo kolektyvinėse išvietintųjų menininkų parodose. Amerikos kontinente jis pasirodė dviejose lietuvių suruošiose parodose: 1958 m. Naujorke Pirmojoj lietuvių dailės parodoje ir 1963 m. Toronte Antrojoj lietuvių dailės parodoje.

Spaudoj taip pat pašykstėjome jį paminėti. Kiek plačiau jį mums pristatė dr. J. Zmuidzinaitis straipsniu "Nuostabusis Pranas Domšaitis" Aiduose 1960 m., švenčiant jo 80-ąsias gimimo metines. Lietuvių Dienos 1963 m. įdėjo jo fotografiją su trimis jo darbų nuotraukomis ir

rašini "Nesentantis Pranas Domšaitis." Bet, deja, Lietuvių Enciklopedijoje, Lietuvos tome (XV) nei per pusę lūpų neužsiminta plačiose lietuvių dailės apžvalgose: Jonas Grinius "Istorinė lietuvių dailės apžvalga" ir Paulius Jurkus "Lietuvių dailė užsienyje".

2. Pasaulinio masto kūrėjas

O visgi Domšaitis pasaulinio masto kūrėjas, mums tik garbės atnešęs tiek savo kūryba, tiek savo asmenybe. Jo paveikslai kabo arba kabėjo žinomose Vokietijos, Pietų Afrikos, Rodezijos ir JAV galerijose, kaip: Berlyno, Hamburgo, Hanoverio, Karaliaučiaus, Liubeko, Muencheno, Štutino, Bloemfonteino, Durbanio, Kimberley, Port Elizabeth, Pretorijos, Salisburio ir Naujorko miestų muziejuose ar tautinėse galerijose. Be to, visuose penkiuose kontinentuose privatus kolekcionieriai yra įsigiję jo darbų.

Jau virš 50 metų jo ir jam buvo rengtos 25 individualinės parodos, pradedant 1919 m. Berlyne ir baigiant 1970 metais gegužės-birželio mėnesiais Bielefelde, Vokietijoje. Daugiau kaip 40 kartų išstatė savo kūrinius grupinėse parodose, iš karto pirmąjį parodoj 1921 m. Hamburge su tokiom garsiom pavardėm, kaip Lovis Corinth, Paul Klee, Max Liebermann, Otto Müller, Jules Parcin, Max Pechstein. Vėliau Berlyne jam teko dalyvauti parodose ne tik su jau minėtais, bet su beveik visais žinomaisiais ekspresionistiniais dailininkais, kaip Max Beckmann, Marc Chagall, Charles Despiau, Otto Dix, Georg Grosz, Karl Hofer, E. L. Kirchner, Oskar Kokoschka ir Karl Schmidt-Rottluff. Domšaitis buvo laikomas vienu iš dešimties geriausių dailininkų gyvenančių ir kūrusių Vokietijoje.

(Bus daugiau)

Dr. KAZYS GRINIUS

ATSIMINIMAI IR MINTYS

II tomas, 1962 m. Gražiais viršeliais. Kaina \$5.00.

Išleido Dr. Kazio Grinio Komitetas. Knyga galima nusipirkti "Naujienose" už \$5.00, užsakant pastu reikia pridėti 25 centus pasto išlaidoms apmokėti. Taip pat galima įsigyti ir pirmąjį "Atsiminimų ir minčių" tomą (neįrista) už \$2.00.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street — Chicago 8, Ill.

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!



Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka du didelius darbus. Pirmia, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkę bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos.

6%

PER ANNUM
ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$5,000, OR MORE,
2 YEAR MATURITY

5%

UNIVEST TAUPYMO
SĄSKAITOMS

Taupyimo indėliai
Aprausti iki \$20,000.

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Išleista 1923 metais

Tel. 421-3070

Ištaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti

Chicago Savings and Loan Association



6% PER ANNUM
ON \$5000 OR MORE
ON CERTIFICATES
2 YEAR MATURITY

5 3/4% PER ANNUM
ON CERTIFICATES
OF \$1000
ONE YEAR MATURITY

5 1/4% PER ANNUM
ON CERTIFICATES
OF \$1000 OR MORE
6 MONTH MATURITY

5 1/4% PER ANNUM
ON 90 DAY NOTICE
Passbook Accounts
\$100.00 MINIMUM

5% PER ANNUM
ON ALL PASSBOOK
ACCOUNTS

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY. PAID QUARTERLY.

Chicago Savings and Loan Assn.

JOHN PAKEL, Sr. Chairman of the Board
6245 So. WESTERN AVE.

Mrs. PHIL PAKEL, President
TEL. GR 6-7575

HOURS: Mon. 12 P. M. to 8 P. M., Tues. 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 4, Sat. 9 to 12:30

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-5100

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
In Chicago \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$7.00 per 3 months. In other USA localities \$20.00 per year, \$11.00 per six months, \$6.00 per three months; Canada \$22.00 per year; other countries \$23.00 per year.	
15 cents per copy, 15 c. on Saturday	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiestiuose	
metams	\$22.00
pusei metų	\$12.00
tris mėnesiams	\$7.00
vienam mėnesiui	\$3.00
Kitoje JAV vietoje:	
metams	\$20.00
pusei metų	\$11.00
tris mėnesiams	\$6.00
vienam mėnesiui	\$3.00

NAUJIENŲ ofisas atdaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Seštadieniais — iki 12 val.

Valstybinių mastu planuojamas išnaudojimas

Niekur darbo žmogus nėra taip išnaudojamas, kaip komunistų valdomoje Sovietų Sąjungoje. Komunistai organizuoti išnaudoja pačios Rusijos gyventojus, jie taip pat išnaudoja ir kiekvienos pavergtos tautos gyventojus.

Praeitą šimtmečio pabaigoje ir šio šimtmečio pradžioje socialistai pirmieji pradėjo rinkti duomenis apie darbininkų išnaudojimą Anglijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje ir kituose kraštuose. Teko dirbti ilgą valandą už nepaprastai mažą atlyginimą. Buvo išnaudojamas vaikų darbas. Vakarų Europoje ir Amerikoje nuo to laiko padaryta nepaprastai didelė pažanga. Laisvame pasaulyje patys darbininkai kovojo už geresnes darbo sąlygas. Kiekvienam vakarų pasaulio krašte valstybės turėjo įsimaityti ir prarasti įstatymus darbdavių ir darbininkų santykiams tvarkyti.

Laisvame pasaulyje darbininkas šiandien dirba 40 darbo valandų ir siekia dirbti tik 36 valandas savaitėje. Jeigu kurioje pramonės šakoje tenka ilgiau dirbti, tai gauna žymiai didesnę atlyginimą. Kai kuriose pramonės ir susisiekimo šakose jau šiandien dirba 36 valandas savaitėje, o darbininkų unijų vadai planuoja išsiderėti dar trumpesnes darbo valandas. Darbdaviai prisitaiko prie naujų sąlygų, moka sutartas algas ir dar didesnę spartą gamina įvairiausių produktus. Laisvojo pasaulio darbininkai turi savo namus, automobilius, švariai apsirengia, o atostogauti ir toliau išvažiuoja.

Kokia darbininko padėtis yra Sovietų Sąjungoje? Komunistai skelbia, kad ne tikta pačioje Rusijoje, bet ir rusų karo jėgų okupuotose kraštuose valdžia priklauso darbininkams. Visi žino, ypač tai gerai žino rusai, kad valdžia ten priklauso tik valdytojams, valdžią pagrobusiai komunistų grupei, bet ne darbininkams. Darbininkų sovietų valdžioje yra labai mažas nuosimtis. Kraštą valdo policija, karo maršalai ir komunistų partijos parrinkti valdytojai.

Komunistai skelbia, kad jie rūpinasi darbininkų ir darbo žmonių reikalais. Jeigu jiems būtų rūpėję darbininkų reikalai, tai šiandien, po 53 valdymo metų, kiekvienas darbininkas Rusijoje labai gerai gyventų. Jis ne tik dirbtų trumpas darbo valandas, bet gyventų geruose namuose, turėtų savo susisiekimo priemones, būtų švariai apsirengęs ir sočiai pavalgęs. Tuo tarpu Rusijoje so-

MES IR ŽYDAI - VIENAM KATILE

Esu gavęs laišku, žodžiu klausas ar buvęs antisemitizmo Lietuvoje, sovietinės okupacijos 1940-41 metais? Klausimas esu ryšius su pasirodymu ma- no atsiminimų "Mes valdysim pasaulį".

Lietuvoje buvo antisemitiz- mo ir nepriklausomybės laikais, bet tas antisemitizmas buvo kaž- koks lyg nesupratimas, lyg hu-

LIUDAS DOVYDENAS

MES IR ŽYDAI - VIENAM KATILE

moras sumaišytas su pavydu — kodėl žydai visur pirmesni, tur- tingesni? Rusų antisemitizmas buvo vi- sai kitoks: paslėpta pagieža, už- žydo nugaros karštas peilis, o i- akis — vergiškas nuolankumas. Reik pasakyti, 1940-41 m. rusai Lietuvoje, ypačingai iš Maskvos, be galo neapkętė žydų ir ne- mažiau jų bijojo, taikėsi. Ve-

tūs yra tikta komunistų partijos nariai, bet ne darbinin- kai. Rusijoje ir rusų pavergtuose kraštuose komunistai turi raktus nuo visų maisto sandėlių, jie geriausio maisto išteklius naudoja, tuo tarpu paprastas darbininkas ne vien Maskvoje prie krautuvės turi laukti eilės mėsai, vaisiams, riebalams, o retkarčiais ir duonai nusipirkti. Joks sovietų dirbtuvės darbininkas negalvoja apie auto- mobilio įsigijimą, nes jis, visą gyvenimą dirbdamas, neužsidirbs pakankamai pinigų automobiliui įsigyti.

Komunistai ne tik nepajėgė pakelti Rusijos darbi- ninkų gyvenimo lygio, bet jie apgalvotai planuoja darbi- ninką išnaudoti plačiu valstybiniu mastu. Sovietų val- džia, komunistų partijos vadovaujama, jau ne vieną kar- tą paruošė planus darbininkams išnaudoti. Valstiečių su- vartymas ir kolchozų ir viso jų turto nusavinimas buvo suplanuotas valstybiniu mastu. Nepaprastai mažas atly- ginimas darbininkams, didelės kainos drabužiams, apavui ir maisto produktams yra daromas pagal valstybinį pla- ną. Dideli valstybiniai darbai, kaip kanalų kasimas, miškų kirtimas, aukso ir anglies kasimas atliekamas nemo- kamų kalinių darbu. Valstybė suplanuoja "nubauti" jai reikalingą darbininkų skaičių įvairiausiomis bausmėmis, o vėliau kalinius verčia kasti kanalus ir kirsti miškus.

Lenino šimto metų gimimo sukaktis taip pat buvo pagrįsta darbininkų išnaudojimu. Išstisus du metus Rusi- jos ir komunistų pavergtų kraštų darbininkai buvo ver- čiami valandų valandas dirbti "Lenino garbei" be jokio atlyginimo. Panašus darbininkų išnaudojimo planas bu- vo paruoštas ir paskutiniame komunistų partijos suva- žiavime. Partijos kongrese kalbėjusieji vadai prižadėjo padidinti maisto kiekį krautuvėse lentynose, bet tuo pačiu metu Maskvoje buvusieji partijos pareigūnai gavo įsa- kymą priversti darbininkus dirbti šeštadieniais be jokio atlyginimo. Visi Lietuvos darbo žmonės, išskyrus komu- nistus, šių metų balandžio 17 dieną dirbo rusams be jokio atlyginimo. Komunistai daboja, kad kiekvienas dirbtų ir neuzrėtų.

Dabar reikalus jau permetas į kiekvieną Lietuvioje veikiančią dirbtuvėlę ir kolchozą. Melžėjos gavo įsaky- mus daugiau primelžti, kaulių augintojai — priauginti daugiau paršų. Pavasario kolūkio melžėja Aleksė Try- benė gavo įsakymą iš kiekvienos karvės išmelžti po 1125 kilogramus pieno. Kitos melžėjos verčiamos išmelžti dar daugiau. Ką tos vargšės melžėjos darys, jeigu karvės tiek pieno neduos? To paties kolūkio darbininkams įsakyta išauginti po 38 centnerius javų iš kiekvieno hektaro. Ką tie kolchozininkai darys, jeigu rusų duota sėkla bus pra- sta ir javai neaugs? Jeigu bus sausra ir javai neužderės?

Maskvoje Brežnevas su Kosyginu pasakojo apie įvairiausių prižadus darbo žmonėms, tuo tarpu kiti so- vietų imperijos pareigūnai planavo, kaip pavergtus lie- tuvius labiau išnaudoti. Sovietų Sąjungoje darbininkų išnaudojimas planuojamas pagal valstybinį planą.

dus žydę galėjai iškilti tarny- boje, stovėti trumpesnėje eilė- je, patekti partijon. Bet rusas už žydo nugaros patydomis grie- žė danti, prie keturių akių ne žydai patydomis skundėsi rusas, girdi, kodėl mes alkani, nuplyšę, pasmirdusiam kampe visa šeima trūnijame? Tai žydo tvarka, tai žydai išdavę Lenino mokslą, įve- dę žydišką kerštingumą chao- są. Bet, gink Dieve, to nie- kam neprasitark! Kartą mano kabinete enkavedisto Davydovo žmona Liuba parodė ryšulį mo- terų drabužių, daugiausia apa- tinių. Pilna švėtėjimo džiaugs- mu, patydomis: "Matai, matai, kodėl jūs turite? Kodėl? O aš, balandėli, pasakysiu tik tau i ausį: "U nas tolko dlia peisovi- ča". (Peisovič — žydas). Ru- sai patydomis išardavo žyd, visu balsu jėvrei, bet ir intonacijoje buvo labai daug neapykantos.

Man rodos, iš gilių senovės carų skelbta: kas tik bloga, ko- kia netvarka — kalti "žydai". Rusų tauta — pavergtųjų tau- ta. Tik paskaičiuokim kiek plo- tų, kiek tautų pavėrgė rusai? Pavėrgė tikslas — ponauti ant pavergtųjų, išnaudoti. Turėda- mi neišmatuojamus plotus Si- bire, Azijoje ten nesiveržia kaip amerikiečiai kolonistai, nes Sibire reik dirbti, o visai kas kita pavergtiesiems krėsti į gal- vas politgramatą, "vyresnio" brolio meilę "jaunesniam", vel- kant nuo jaunesnio paskutinius marškinius, prirakinant prie ko- tortinių darbų. Rusai nuosta- būs parazitai!

Rusai persekiojo žydą daug brutaliau nei kitus pavergtuosius, bet žydas kažin kokių žy- diškų apskurimu, sumanumu gražiau, geriau prisigyvendamas, kėlė rusų pavydą, neapy- kantą. Kaipgi kitaip, žydas — Rusijoje — eksplotator, padle. Bey Jevo!

Dažnas rusas neslėpė nuomo- nės, kad revoliucija Rusijoje uždegusi ir išlaikiusi žydija. So- vietinis komunizmas — teroru pagrįstas fanatizmas, klasių ko- va, aistra — pavėrgti visą pa- saulį — atspindi ir antisemitiz- mą. Man rodos, Sovietų Sąjun- ga visada ir visur turi ką nors neapkęsti, tik su tam tikru pa- siskirstymu: vienus labai neap- kėsti, kitus — kiek mažiau, o trečius — kai pirmieji du atsi- bos. Žydai rusui buvo pirmo laipsnio neapykanta. Buvo ir tebėra.

Prieš pat rusų-vokiečių karą 1941 m. vienas karininkas, rau- donarmietis man prisipyręs ti- kino, kad žydai neis į karą, nes jie liks partijoje, štabe ir san- delyje.

Lietuvių ir žydų santykius 1940-41 m. laikotarpyje rusai suktai panaudoja kiršindami vienus prieš kitus. Netiesa, kad



Britanijoje yra sąjunga, kuri kasmet atgaivina viduramžių riterių kovas ir varžybas. Šiose turnyruose pasitaiko ir sužeidimų. Pa- veiksle vienas riteris patenkintas puola nuo žirgo nukritusį savo draugą.

NKVD, kompartiją sudarė be- veik vieni žydai ir kad žydai bu- vo didžiausi NKVD inkvizitoriai. Proporcinei imant, žydų pro- centas kompartijos ir NKVD ei- lėse buvo didesnis, bet NKVD tarnyboje žiaurumu, fanatizmu pasižymėjo mūsų brolis ne ma- žiau kaip iš Rusijos atvykę — patyrę budeliai. Netruko ir žy- dų, sugėbančių neatsilikti nuo Lenino — Dzeržinskio mokinių, bet atvira tiesa reikalauja pasa- kyti, žydai komunistai buvo kur- kas pranašesni išprusimu, kul- tūra. Nebus maloni kompartie- čiams mano atestacija, bet gali- ma paminėti Adomą-Meskupą, Todešą, (jis buvo didelis mūsų tautosakos, literatūros žino- vas), M. Chodosaitę, Greifenber- gienę. Užteks iliustracijai. Iš mūsų buvo tikrai doras žmo- guis ir gan išprusęs A. Vitas, R. Šarmaitis, M. Meškauskienė — iškilėni. Taip pat tik keletas iliustracijai. Dauguma lietuvių — komunistų buvo pasigailėji- mo verti Maskvos pastumdėliai; ūmai juos užgriuvusi našta — vykdyti Maskvos įsakymus ir vaidinti Lietuvos komunistą ir jiems buvo nepakeliamas ir neti- kėta. Lietuvos kalėjime ar Sme- tonos "diktatūroje", buvo viskas aišku; neapkęsk visko, kas ne su komunizmu! O, kai atėjo tikra diktatūra — tvirtas Mas- kvos kumštis, dar tvirtesnė in- strukcija, Lietuvos komunistas turėjo nertis iš kailio, stengian- tis būti nors pono vertu pastum- dėliu. Esu minėjęs, mūsų ne-

laimė buvo ir kompartijos men- kumas. Senam Kremliaus bar- barui buvo paranku siundyti žy- dus prieš lietuvius, lietuvius — prieš žydus ir bestuburius par- tiečius. Taip jau atsitinka di- delių sunkumų išgrūtyje: ieš- koma visokių pasiteisinimų, vi- sokių kaltinimų. Tai ir lietu- viai, nepavėlavo kaltinti žydų, visu ūgiu puolusių ant Maskvos meškos kaklo, o žydai nesugebė- jo ar nenorėjo išsiaiškinti, kad pati didžioji drama yra Maskvos letena visiems. Visi vieningai, apdairiai būtum kur kas lengviau pernešę Maskvos barbarų tero- rizmą, jei būtum ne suvedinę saskaitų, savitarpyje neieškoję kaltinimų.

Visi Lietuvos gyventojai tu- rėjo laikytis savųjų betkokia kaina. Ne vienas kai kas tal- kininkavo 1941-44 nacių kerš- to vedinas, girdi, ką žydai darė Maskvos teroro metu... Tai bu- vo tamsi aistra, o ne sveiko pro- to išvada, abiejų okupacijų sun- kumuose. Šiandien ir mes ir žy- dia stovime prieš Maskvos tiro- niją ir ne visada protas pastu- mia mus tinkama kryptimi. Bet apie tai kita proga.

SKAITYK KASDIEN
NAUJIENAS
IR TIKRĄ SĄJUNGĄ
Lietuviai taip pat perka ir perka
ir progos nužudyti per
NAUJIENAS

VINCAS ŽEMAITIS

VEIDU Į VAKARUS - Į BALTIJOS JŪRĄ

(Etnografinių sienų klausimais)

11

Jie savo darbui paimdami lietuviškas temas parodė tautinį susipratimą, padėjo daug ką išsiaiškinti ir pačius vokiečius su- pažindino su esama padėtimi. Kas tų lai- kų vokiečių aukštųjų mokyklų procedū- rų yra patyręs, tas gerai žino, kad vokie- čių nacionalsocialistinėmis (faktinai pan- germanistinėmis) idėjomis buvo užterš- tas net aplinkinis oras. Atsiminkime, kad Hitler'is atėjo į valdžią demokratinių rin- kinimų keliu. Lankiusieji vokiečių aukštą- sias mokyklas gerai prisimena — kokių pe- dantiškumu ir įtikinančiai atrodančiu ob- jektyvumu, gerai savo specialioms daly- kams pasiruošę profesoriai juos dėstė. Ką jie viešai iš katedrų sakė, atrodė turėjo tuo patys pilnai tikėti, kas aišku, hipno- tizuojančiai veikė jaunus, imlius klausy- tojus.

Šio str. autorius turi prisipažinti, bu- vęs taip pat vokiško mokslo teorijų indok- trinuotas... Laimė, tai buvo daugumoje praktiško mokslo teorijos, kurios, vė- liau ir pačių vokiečių kritiškai patikrin- tos, pasirodė klaidingos ir net vokiečių ūkiniu nuostolingos. Aišku, daug sunkiau patikrinti ir suabejoti teoretinio mokslo

doktrinoms, tuo labiau tokiomis, kurios politiniai pirmoje eilėje liečia vokiečių kaimynus ir randamos vokiečių tautai naudingomis.

Ši indoktrinacijos ypatybė, tenka pri- pažinti, glūdi pačiame vokiečių tautos būde. Iš prigimties vokiečiai įpratę be di- delio kritiško galvojimo persiimti "siela ir kūnu" skelbiamom "ex officio" teorijoms, skaityti jas kaip aukščiausią tiesą ir vo- kiečių tautai geri, reikalinga, nesvar- tant pasekmių, tuoj pat įgyvendinti. Ūki- kam sektoriuje, tai reiškia tautos pažan- gumą (iš klaidų mokomės), bet tos klai- dos, laiku nepastebėtos, atneša didelių nuostolių. Politikoje, tai mes matėme, tu- rėjome progos stebėti ir patys pergyventi. Stebėti kaip vokiečių tauta, indoktrinuota nacistinė (Hitlerio) teorijom, sulaukė vokiečių valstybės katastrofos. Ir tai dau- giau dėl to, kad vokiečių politikai laikėsi senos ir klaidingos Ordino Rytų politikos (Ostpolitik). Jie prėjo akligatvį, iš kurio gal tik viena laiminga išeitis būtų — pa- keisti ją į gyvenančių apie Baltijos jūrą lygiateisių tautų (valstybių) "Apvaliojo Stalo" politinę ūkinę sąjungą (Švedijos, Danijos, Vokietijos, Lenkijos, Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Suomijos), nuosirdžiai pagrįstą krikščioniškos moralės dėsniais. Bet apie tai plačiau kitoje vietoje.

Mes tarp dviejų pasaulinių karų buvę vokiečių mokslo teorijų indoktrinuoti ir jomis susižavėję, dabar po daugelio metų turėtumėm su dideliu atsargumu jas trak-

tuoti, ypač tai, ką pangermanistai tais lai- kais, klastodami tikrojo mokslo tiesas, dėstė ir dar iki šios dienos labai apgalvo- tai ir gudriai dėsto, ypač kas liečia Mažą- ją Lietuvą ir bendrai Pabaltijo tautų isto- riją ir kalbotyrą. Prof. K. Būgos didybė glūdi ne vien jo sugebėjime žvelgti giliai ir skmingai narplioti kalbotyros tamsias, supainiotas problemas, bet kad ir čia pa- daręs klaidų, jis turėjo pilietinės drąsos prisipažinti klaidę. Pilnai galima tikėti, kad jis būtų netrukus pastebėjęs klai- das paminėtame jo žemėlapyje. Tik jo mo- kiniai, atrodo, laiko save neklaidingais. Jei L. Enc. kai kuriose vietose pangerma- nistinės infiltracijos punktų pakeisti ne- galima (Sovietai paprastai išplėstų!), tai žiūrėkime, kad tai nesikartotų Enc. Litu- anica. Nes tuomet ji nustotų savo reikš- mės ir tikslų, ir mes patys save svetima- liu akyme diskredituotume.

Užbaigai šio skyrelio randu reikalinga pateikti nuomonę (jam sutikus) gerb. inž. Henrikio Tomo-Tamašausko, jau kitose sąlygose, po antrojo pasaulio karo baigusio aukštuosius vokiečių mokslus. Nors tai yra, anot jo, "vox populi" nieką nesaist- antis balsas, bet kas siejolasi mūsų ypač istorijos mokslų padėtimi ir šviesesne lie- tuvių tautos ateitimi, turėtų jo pareikš- toms mintims atidžiai susidomėti. Laiške iš XII — 6.70 m. jis rašo:

"Aš įdėmiai sekiau Tamstos polemiką su istoriku Jakštu ir buvau ypač sužavėtas Tamstos labai svarbiu ir erudicinėje plot-

mėje paruoštu viso to "Atsakymas dr. J. Jakštui" teksto turiniu ir tonu. Kad kaž- kas yra netvarkoje su mūsų istorikų Lietu- vos interpretacija, tai visų jaučiama jau nuo seno. Daugiausia šioje srityje nusiman- asmenys, jau ne vienu atveju yra spaudę protestavę, reikšę pageidavimus ir bandę atkreipti plačios visuomenės dė- mesį į šią nenormalią padėtį. Aš ir- gi esu daugeliu aspektu nepatenkintas. Mano nuomone, lietuviams nenusisekė išauginti kelių skirtingų kryptų istorikų, nesuvaržytų iš šalies primestomis, lietu- viams nedraugiškomis doktrinomis, ir taip visa mūsų istorija yra interpretuoja- ma per daug vienašališkai, mums dažnai nepalankioje ir mūsų tautinę savigarbą įžeidžiančioje šablonoje formoje, su didžiausia baime prisivengiant nukrypti nuo mums nepalankių svetimausių istori- kų (lenkų, vokiečių, rusų) interpretacijų. Nepaprastose pagarboje laikomi vokie- čiai istorikai, daugumoje savo šališkumu ir šovinistiniu tendencingumu susikom- prometavę ir net pasmerkti tarptautinėje arenoje. Ir tai neliečia pigius, Hitlerio eros "specialistus", bet net ir savo kruo- pštum ir apimties atžvilgiu respektuojam- us prieš Hitleriųjų laikų istorijos srities autoritetus. Visa ta indogermanų sąvoka yra viso likusio pasaulio istorikų atmeta- ma, kaip vokiškas neistoriškas produktas, o tik siauras nacionalistinis išsigalvoji- mas.

Ypač mūsų istorikai kaip tabu vengia

bent kokio kritiško išsireiškimo Katalikų Bažnyčios ir jos hierarchijos adresu, nors būtų galima skirti imperialistinių užmačių kritiką nuo religinės doktrinos kritikavi- mo, kas būtų daugiau teologijos, bet ne istorijos problema. Taip ir atrodo, jog katalikiškasis internacionalas kaip vedė kryžiaus karus prieš Lietuvą viduram- žiais, taip jų dar neužbaigė ir juos toliau veda ir šiandien. Jis tai ir surašiojo mū- sų istorikų rankas ir galimybes savistoviai prolauti ir kritiškai vertinti istorijos fak- tus, bei užnuodijo jų kraują paniška eks- komunikacijos baime. Net ir liberalesnių pažiūrų istorikai bijo net ir prasižioti šiuo klausimu, kad koks provincijos klebonė- lis nepaskelbtų anatemos ant jų galvos. Tuo mažiau drąsesnio žodžio galima tikė- tis iš krikščionių demokratų partijos dok- trinos ištikimų, šioje dvasioje indoktri- nuotų istorikų lietuvių. Mane dar domi- na ir tas faktas, kad mūsų istorikai nie- kad nėra bandę panaudoti danų ir švedų istorinę literatūrą ir istorijos šaltinius vi- sapusiškam Lietuvos istorijos interpreta- vimui. Ar tai yra stoka asmenų, galinčių naudotis toms kalbomis, ar tai tik dėl to, kad tai ne katalikiškų kraštų dokumentai, nepriimtini Vatikanui?"

(Bus daugiau)

Skaitykite ir platinkite
Dienraštį
"NAUJIENAS"

DR. ANNA BALIUNAS

AKIJ, AUSA, NOSIES
IR GERKLES LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 W. 63rd STREET
Ofiso telefonas: PROspect 8-3229
Rezid. telefonas: WAilbrook 5-5076
Kasdien nuo 10 iki 12 val. ryto,
nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta.

Rez. tel. 239-4683

DR. K. G. BALUKAS

AKUŠERIA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446
Prima ligonius pagal susitarimą.
Jei neatsiliepia, skambinti 374-8012

Telef. PROspect 8-1717

DR. S. BIEŽIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8
tikrai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiadi. ir sekmadi. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEmluck 4-5849
Rezid.: 388-2233

OFISO VALANDOS:

Pirmadieniais ir ketvirtadi. 1-7 val.,
antradi. ir penktadienį nuo 1-5, treči.
ir šeštadi. tikrai susitarus.

Rez. GI 8-0873

DR. W. M. EISIN - EISINAS

AKUŠERIA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
siliepia, skambinti MI 3-0001.

Dr. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:

Kasdien nuo 1-4 popiet ir 6-8 val.
Treč. ir šeštadi. uždaryta.
Ofiso tel.: PORTsmouth 7-4000
Rezid. telefonas: GARDen 3-7278

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadi. ir penktadi. nuo
2 iki 8 v. p. p.; antradi. ir ketvirtadi.
nuo 9 iki 11 ir nuo 4 iki 8, o šeštadi-
dienį nuo 9 iki 12 val.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val.: antradi. nuo 1-4 po pietų,
ketvirtadi. nuo 5-7 val. vak.
Ofiso telefonas: 776-2880
Naujas rez. telefonas: 448-5545

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 West 71st St.
Tel.: 925-8296

Valandos: 2-8 val. vak. Penktadienį
nuo 12 iki 8 v. p. p.; antradi. ir ketvirtadi.
Sėkmadieniais ir trečiadieniais
uždaryta.

Rez. tel.: WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223

OFISO VAL.: pirm., antradi., trečiadi.
ir penkt. 2-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadi-
niais 2-4 val. po pietų ir kitu laiku
pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonas: HEmluck 4-2123
Rezid. telefonas: GIBson 8-6195

Prima ligonius pagal susitarimą. Dėl
valandos skambinti telefon. HE 4-2123.
Jei neatsiliepia, tai telefon. GI 8-6195

P. SILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Ban-
džai. Speciali pagalba kojomis
(Arch Supports) ir t. t.

Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1.
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telef.: PROspect 6-5084

R. MINER, Naprapath

3150 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Antr., ketv. ir penkt. Tel. 842-1606
7101 W. Hartford, Bridgeview, Ill.
Pirm., treč. ir šeštadi. Tel. 425-3050
Val. nuo 10 ryto iki 8 v. vak.
Manipuliacijomis sumažina fizinis
skausmus ir nervų netvarką.

REMKITE TUOS BIZNIERIUS,

KURIE GARSINASI
"NAUJIENOSE"

Northside

Klubo narių susirinkimas ir
pirmininko pranešimas

Humboldt Parko Lietuvių
Klubo narių susirinkimas įvy-
ko balandžio 21 d. 1:00 val.
popiet Almera Simons parke-
lio (Field House) salėje. Po
sekretoriaus V. Mankaus ra-
porto, klubo pirmininkas Fr.
Prūsis, neseniai sugrįžęs iš
atostogų Havajų salose, padarė
platų pranešimą iš savo ke-
lionės. Buvo daug paklausimų.
Prūsis paaiškino kaip Ha-
vajai 1959 m. prezidento Ei-
senhowerio laikais tapo oficialia
JAV dalimi — steitu.

Gyventojų daugumą sudaro
Polinezijos žmonių rasė. Ten
yra nemažai japonų bei kitų
tautų gyventojų. Honolulu
yra Havajų sostinė, turinti
apie 700,000 gyventojų. Pa-
grindinis ūkis — cukraus
nendrės, kurių savininkai dau-
giausia yra japonai. Cukrinių
nendrių auginimas nėra pap-
rastas, nes reikia turėti kapi-
talo todėl, kad jų derlius ima-

GRADINSKAS

SUMAZINTOS
KAINOS:
Modernus Stereo Fonografas
TIK \$64.95

2512 W. 47 ST. — FR 6-1998
LIETUVI, EIK PAS LIETUVI!

MOVING

Apraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
823 West 34 Place
Tel.: FRontier 6-1882

SOPHIE BARCUS

RADIO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A. M.

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadi-
nio iki penktadienio 11-12
val. ryto. — Šeštadienį ir sek-
madienį nuo 8:30 iki 9:30 val.
ryto.

Tel.: HEmluck 4-2413

7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

KELIONĖS I LIETUVĄ IR IŠ LIETUVOS

Jeigu šiais 1971 metais rengiatės
važiuoti į Lietuvą arba išvykti iš
Lietuvos savo gimines, tai jau metas
iš anksto užsisakyti vietas, nes vėliau
jų tikrai pritrūks.

Vladas Rasčiauskas pirmas pradėjo
organizuoti keliones į Lietuvą ir jau
nuvežė virš 20 grupių. Ateinančią va-
sarą jis organizuoja net 8 ekskursijas.
Pirmosios dvi jau pilnos, bet liepos 6,
16, 26 ir rugpjūčio 9 d. ekskursijose
dar yra kelios laisvos vietos, bet joms
reikia skubiai registruotis. Visais ke-
lionės reikalais kreipkitės į

WALTER RASK - RASČIAUSKA

AMERICAN
TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 So. Western Ave.
Chicago, Illinois 60643

Tel. 238-9787-8

Every year we fail
to educate thousands
of potentially
successful citizens
because they're
mentally retarded.

And we're supposed to
be so smart.

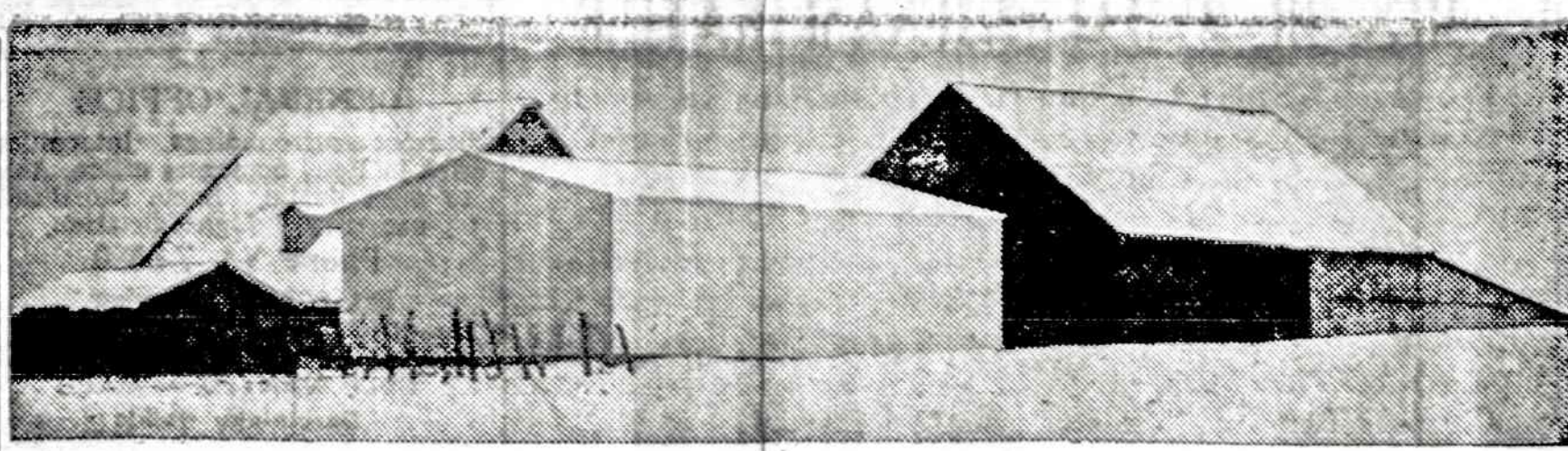
Do something. A free booklet
will tell you how you can help.

Write: The President's Committee
on Mental Retardation,
Washington, D. C. 20001.

Name _____
Address _____
City _____
State _____ Zip Code _____

Published as a public service in con-
nection with The Advertising Council.

AD MAT NO. MR-41-67
(1 column x 55 lines)



"Ukininko sodyba" laimėjo prizą Kodak bendrovės konkurse.

mas kas antri metai. Nuėmus
nendrių derlių, likusius jų la-
pus ir stagarus tenka išdegin-
ti. Po to dirvą reikia išvalyti,
kad apsaugoti nuo rūgimo.
Pine Apple ūkis taip pat turi
didelės reikšmės eskoortui

Gamtą Havajuose yra tro-
piška. Apsčiai drėgnas, daž-
ni, bet trumpi lietūs. Yra gau-
sybė įvairiausių egzotinių gė-
lių, kurias augina ir prižiūri
moterys. Miestai svarūs ir sa-
ugūs nuo vandalų bei plėšikų.
Auga modernios architektūros
viešbučiai ir ofisų pastatai. Į
Havajus nuolat vyksta turistai
ne tik iš Amerikos, bet ir iš
Azijos, Europos.

Niekur netekę pamatyti ne-
gry, sako Prūsis, net tokiam
didmiesčiui, kaip Honolulu. Ha-
vajai esąs geriausias kraštas
poilsui, kur žmogus pajunta
ramumą ir nekenčia baimės.

Paklaustas: "Kiek kainuoja
toks malonumas?" Prūsis sa-
ko: Mūsų ekskursiją lydėjo p.
Rask-Rasčiauskas. Trijų sa-
vaičių kelionė turistų klaseje
vienam asmeniui ir abu galu,
maždaug atseina apie \$1,200.
Be to, ten duoda palydovus,
kurie aprodo idomybes. Mait-
tas ir butas kainuoja maž-
daug tiek pat, kaip ir čia.

Po susirinkimo buvo tradi-
cinė užkanda, kurią šį kartą
parūpino p. Ona Sudeikienė,
o vyrai, kaip paprastai —
"ugninio vandens" iš kišenės
"neturėjo". Gal būtų dėl šalto
ir lietingo oro susirinkimas
buvo neskaitylingas. Iš moterų
buvo tik viena Sudeikienė.

Gegužės mėnesį klubo narių
susirinkime Motinų Dienos
proga bus pagerbta Motinos

Klubo narys

Studentai neleidžia nukirsti medžių

Northern Illinois universite-
tas suplanavo pastatyti du
pastatus, plėsdamas savo ma-
tematikos ir psichologijos fa-
kultetus. Blogiausia, kad pa-
statai suplanuoti senais, dide-
liais medžiais apaugusioje
vietoje. Studentai nutarė truk-
dyti statybos eigą ir 12 studen-
tų laukia už trukdymą teis-
mo.

Universiteto rektorius Rho-
ten Smith pareiškė viltį, kad
teismas studentų nenubaus,
nes jis irgi pritariąs jų kovai
prieš miškų kirtimą ir gamtos
žalojimą, tačiau universitetui
pastatų reikia ir kitos vietos
jiems universitetas neturi kaip
tik tame miške.

Vakar apie 300 aukštesniųjų
mokyklų mokinių žygiavo
šešias mylias iš Bloom mokyk-
los į Joe Orr Woods parką,
išreikšdami savo susidomėjimą
naturalios aplinkos išlai-
kymu.

Meilė saldi, bet jos vaisiai kartūs

Panelė Kathie Matuszak, 23
metų ir jos mylimasis Roy
Haller, 23 metų, buvo sugalvo-
ję gerą istoriją policijai ap-
gauti. Haller paskambino po-
licijai ir pranešė radęs pane-
lės Kathie šiuikšlių statinėje
naujųjų kūdikių. Jis išnešęs
šiuikšlių maišą iš savo draugės
namo, ir... radęs vaiką. Po-
licija kūdikių paėmė ir patalpi-
no į šv. Vincento našlaičių na-
mus, 721 N. La Salle gatvėje.

Policija tačiau nepasitenki-
no šia istorija, ėmė klausinėti,
kaimynų, tardyti ir pagaliau

Nelengva "dirbti", kai nėra darbo

Burlington Northern gele-
žinkelio 40 tarnautojų skun-
džiasi, kad jų gyvenimas labai
nuobodus, nes jie gauna algas,
vidurkį po 150 dol. per savai-
tę, bet neturi jokio darbo. Iš
jų reikalaujama, kad ateitų
kasdien į įstaigą, 547 W. Jack-
son blvd. ir čia praleistų dar-
bo valandas, kaip kam patin-
ka. Daugelis norėtų verčiau
sėdėti namuose, tačiau įmonė
su tuo nesutinka.

Ši nenormali padėtis atsirad-
o, kai pernai buvo sujungtos
dvi geležinkelio bendrovės ir
Burlington įstaigos centras
buvo perkeltas į St. Paul, Min-
nesota. Šie 40 tarnautojų atsi-
sakė ten keltis ir jie tapo at-
sarginiais darbininkais Čika-

goje. Jie dirba, kai kituose
bendrovės skyriuose atsiranda
spraga. Bendrovė žada vi-
siems surasti pastovų darbą.

Susirinkimų ir parengimų PRANEŠIMAI

— Tamos Lietuvių Amerikos Pi-
liečių Klubas prieštastoginis narių
susirinkimas ir Motinų Dienos minė-
jimas įvyks gegužės mėn. 1 dieną, 12
val., Civic klubo salėje. Visiems klubi-
nariams —ems pietūs nemokami.
Bus muzika, dovanėlės ir kitokie pa-
jaujinimai. Svečiai irgi kviečiami.
Maloniai praleisti laiką su tamiš-
kiais. St. Rulienė

— Žemaičių Kultūros Klubas rengia
linksma šokių vakarą šeštadienį, ge-
gužio 1 dieną 7:00 val. vak. Holly-
wood svetainėje, 2417 W. 43rd St. So-
kiamis gros Valiūno orkestras. Bus
skanių užkandų ir gerų gėrimų. Kvie-
čiami nariai ir svečiai atsilankyti ir
linksmai vakarą praleisti su žemai-
čiais. Kvietia Rengimo Komisija ir
Valdyba.

Rozė Didžiagalviene, rašt.

— Lietuvių Moterų Piliiečių Lygos
susirinkimas sekmadienį, gegužio 2 d.
neįvyks, bet bus Motinų pagerbimas
ir pietūs, nariams veltui. Lietuvių
Auditorijos mažojo salė, 3133 So.
Halsted St. Pradžią 1:30 val. p. p.
Valdyba

JAV aviacijos

Pulkininkui

FABIJONUI G. DAUŽVARDŽIUI

tragiškai žuvus, Jo tėvams — Lietuvos Gen.
konsului Chicagoje Dr. Petrui Daužvardžiui
ir Ponai giliai užuojautą reiškia

Chicagos Lietuvių Suvalkiečių Draugija

Gerb. konsului Dr. Petrui Daužvardžiui,
ir maloniai ponai Juzei Daužvardienei, jų
sūnui

A. A.

JAV aviacijos Pulkininkui

FABIJONUI GEDIMINUI DAUŽVARDŽIUI
žuvus, reiškiamo giliausią užuojautą ir kartu
liūdime.

Marquette Parko Lietuvių Namų
Savininkų Organizacija

A. A.

Pulkininkui

FABIJONUI G. DAUŽVARDŽIUI

tragiškai žuvus, Jo tėvams — Lietuvos gen.
konsului dr. Petrui Daužvardžiui ir ponai
nuoširdžią užuojautą reiškia

Lietuvių Radio Forumas:

MARIJA IR ANTANAS RUDŽIAI,
IEVA IR VYTAUTAS KASNIŪNAI

A. A.

JOHN GAIŽUTIS

Gyv. 5800 So. Troy St.

Mirė 1971 m. balandžio 27 d., sulaukęs 75 metų amžiaus. Gimęs
Lietuvoje.

Paliko nuliūdę: dvi dukters — Bernice Anderson, jos vyras
Gordon ir Genevieve Wagner, jos vyras Raymond, 6 anūkai, 3 pro-
anūkai ir kiti giminės, draugai bei pažįstami.

Ketvirtadienį, 5 val. popiet kūnas bus pašarvotas Egan koplyčioje,
3700 W. 63rd Street.

Šeštadienį, gegužės 1 dieną 8:45 val. ryto bus lydimas iš koply-
čios į St. Gall parapijos bažnyčią, o po gedulinių pamaldų bus lai-
dojamas Lietuvių Tautinės kapinėse.

Visi a. a. John Gaižutis giminės, draugai ir pažįstami nuosir-
džiai kviečiami dalyvauti laidotuvių ir suteikti jai paskutinį pata-
ravimą ir atsisveikinimą.

Nuliūdę lieka:

Dukters, žentai, giminės.

Laidotuvių Direktorius John E. Egan. Tel. LU 2-2000.

help your
HEART FUND
help your HEART

Help Keep
Our Economy
Strong
BUY U. S. SAVINGS BONDS

GUZAUSKŲ

BEVERLY HILLS GELINČIA
GELĖS VISOMS PROGOMS
2443 WEST 63rd STREET
Telefonas: PR 8-0833 ir PR 8-0834

GELININKAS (PUTRAMENTAS)

Linksmumo arba liūdesio valandoje
gražiausios gėlės ir vainikai ant-
pių papuošimai ir sezoninės
kapams gėlės.

ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 586-1224

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street

Telef.: GROvehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero

Telef.: TOWnhall 3-2108-9

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktoriai
MAŽEIK & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

EUDEIKIS

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI:

DOVYDAS P. GAIDAS GERALDAS F. DAIMID

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE

Tel.: Yards 7-1741-1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE

Telefonas: LAfayette 3-0440

MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:
Chicagos
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos

AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS CIENA
IR NAKTĮ
★
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: Yards 7-3401

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: Yards 7-1138-1139

STEP. C. LACK IR SŪNUS

(LACKAWICZ)

2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213

2314 WEST 23rd PLACE Virginia 7-6672

P. J. RIDIKAS

3354 So. HALSTED STREET Phone: Yards 7-1911

LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNUS

10821 So. MICHIGAN AVE. Phone Commodore 4-2228

649 EAST 162nd ST. Phone Commodore 4-2228

South Holland, Illinois

Skersvėjai Katalikų Federacijoje

(Tęsinys)

Algio Regio akistata su
prel. Tulaba

Be jau minėto klausimo, su-
kėlusio visoje konferencijoje
didelio susidomėjimo, Algis
Regis savo kalboje dar primi-
nė prelatui, kad Amerikos lie-
tuviai katalikai sunkiai už-
dirbtai savo pinigais pastatė
apie 150 lietuviškų bažnyčių.
Amerikos lietuviai turi mora-
linės teisės tikėtis iš katalikų
bažnytinės vadovybės užuovė-
jos ir paramos skaudžiausiu
lietuvių tautos gyvenimo mo-
mentu. Vietoj to, kasdieninia-
me gyvenime mes matome,
kaip Chicago arkidieceja per
bažnyčios administraciją
naikina mūsų tautinius ir re-
liginius židinius.

— Mes visi esame pasipik-
tinę komunistų vykdomu fizi-
niu mūsų tautos genocidu, bet
ar mes galime užmerkti akis,
kai arkidieceja vykdo dvasi-
nį mūsų genocidą mūsų pačių
statytose Dievo namuose?

Šiuos reikšmingus Algio Re-
gio žodžius lydėjo didelis su-
sidomėjimas, bet taip pat vieš-
patavo gili tyla.

Algis Regis priminė pre-
latui Tulabai apie paskutinio-
jo atsilankymo metu Brookly-
ne padarytus pareiškimus, la-
bai nedraugiškus tikintiesiems
ir tikinčių judėjimui, besisten-
giantiems grąžinti mūsų tradi-
cijas ir pagarbą žmogui Chi-
cago šv. Kazimiero lietuvių
kapinėse. Tie pareiškimai, pa-
skelbti Darbininke ir Naujie-
nos, sukėlė didelio nustebi-
mo ir pasipiktinimo tikinčių-
jų tarpe.

Pasidžiaugęs prel. Tulabos
atsilankymu Chicago, Algis

Regis paprašė Tulabą paryš-
kinti, ar jis pritaria tikinčiųjų
pastangoms įgyvendinti garbę
Dievui ir pagarbą žmogui ka-
tališkose mūsų kapinėse.

Prel. Tulaba susirinkusiems
pareiškė, kad šie reikalai jam
labai giliai rūpi, kad jis jais
sielojasi, ir kad jis visais gali-
mais būdais stengiasi ir steng-
sis pagelbėti. Skirtumas tarp
jo ir Chicago arkidiecejos yra
tiksliai metoduose, bet ne tiksluose.

Prel. Tulaba taip pat pridė-
jo, kad Darbininke nebuvo
teisingai perduoti jo pareiški-
mai ir dėl to įvyko apgailėti-
nų nesupratimų. Apie jo
mintis, pareikštas Naujienose
tačiau, prelatas neužsiminė.

Prelatas tarp kito pastebėjo,
kad ne visi sutinka su jo nuo-
monėmis. Jis prisiminė vieną
klėriką, kuris prieš įšventini-
mą metė kunigystę. Prelatas
jo klausinėjo apie kunigystės
metimo priežastis, klausinėjo
kitais klausimais ir gavo iš jo
tiesmokus atsakymus. Tada
prelatas paklausė klėriką jo
nuomonės apie save, kaip re-
ktorį.

Pradžioje truputį suabejo-
jęs, klėrikas, surinkęs reika-
lingos drąsos, pasakė savo
nuomonę ir apie patį Tulabą.
Esą jo, Tulabos, pažiūros galė-
tų būti priimtinos, jeigu jis gy-
ventų kokiame XII šimtme-
tyje, bet ne mūsų ekumeninia-
me amžiuje...

Algio Regio ir prelato Tulabos
konfrontacijos gerokai
įkaitino visą seimelį. Mincų
pasikeitimas vykęs rimtoje
atmosferoje ir be asmeninių
tendencijų, sudarė gerą nuo-
taiką. Niekas neturėjo minties
ką įžeisti ar užgauti. Ši nuoi-
ka patiko susirinkusiems, už-
tat abu kalbėtojai buvo paly-
dėti garsiais aplodismentais.

Kada dalyvių rankos, kaip
miskas, ėmė kilti aukštyn, re-
ikalaujančios balso, atrodė,
kad seimelis pagaliau išbudo
iš to letargo ir ankstyvesnių



Filmų aktorius George Scott, kuris atsisakė priimti šiu metų geria-
sio aktoriaus Oskarą už savo gen. Pattono vaidmenį, pirmą kartą da-
lyvauja filme su savo aktoze žmona Colleen Dewhurst.

abejonių. Susidarė įspūdis, kad
seimelis bent kartą pasvarstys
visiems katalikams rūpinus
reikalus.

Deja, visus apėmė didelis
nusivylimas, kai pirminkau-
jantis Kleiva, nusigandęs pra-
dedančių galvoti dalyvių, stai-
ga nutraukė vos diskusijas
pradėjusį seimelį.

Kleiva, matyt, yra įpratęs
vienas kalbėti "tikinčiųjų dau-
gumos" vardu. Atrodo, kad
tikėtai šitaip jis supranta ir pa-
saulio katalikų bendrijos vei-
klą.

(Bus daugiau)

Korespondentas

IS CHICAGO IR APYLINKIŲ

Sausas balandis

Nors dainuojama apie "April
showers", tačiau balandžio mė-
nesį Chicagoje iškrito tik 0.29 co-
liai lietaus, kada normalus vi-
durdus būna 3:05 coliai. Tai
vienas sausiausiu balandžių vi-
soje istorijoje. Šiais metais Či-
kagoje iškrito 7.09 coliai kritu-
liu, o normaliais metais iki šio
laiko turėtų būti 9.24 coliai.
Šie skaičiai buvo paskelbti dar
prieš šio antradienio lietu.

Šunų ir kačių savaitė

Nuo gegužės 2 iki 8 d. Čika-
goje skelbiama "Būkime malon-
ūs gyvuliams" savaitė. Ta pro-
ga Gyvulių Globos draugija, ku-
rios adresas 6224 So. Wabash
Ave. dalina veltui gyvulių iden-
tifikavimo medalionus. Tas pa-
tarnavimas daromas tik paštu.

Šunų ar kačių savininkai, no-
rį gauti nemokamą medalioną,
turi atsiųsti lygai savo vardą,
pavardę, adresą ir namų bei
darbo telefonų numerius, be-
to, šunies ar katės vardą, lygti,
amžių, veislę ir spalvą. Reikia
pridėti sau adresuotą voką su
užklijuotu pašto ženklų.

Padidės mokesčiai

Miesto mokesčių mokėtojų
organizacija Civic Federation
ispėja Chicago gyventojus, kad
gali būti pakelti jų nuosavybių
mokesčiai net 42%. Savivaldy-
bė nesugebėjo surasti naujų
pajamų šaltinių, buvo atmetti
asmeniniai pajamų mokesčiai,
todėl gali 1972 metams pakilti
nuosavybių mokesčiai.

Chicago nuosavybių mokes-
čių pakėlimas sieks 7.194 dol.
kiekvienam šimtui dolerių nuo-
savybės vertės. Tas yra apie
9.3% daugiau negu mokesčiai
1970-tiems metams.

Sudegė 32 arkliai

Dėl nežinomų priežasčių kilęs
gaisras Royal Oak Farm, prie
59 kelio, netoli Wayne, sudegi-
no 32 arklus. Iš jų 28 žuvo
liepsnose, o kitus keturis poli-
cija nušovė, nes jie buvo labai
apdeginti ir jų išgelbėti, veteri-

noriaus manymu, nebuvo vil-
ties.

Valstijos ugniagesių įstaiga
spėja, kad arklų tvartas buvo
padegtas. Elektra tvarte kas-
nakt išjungama, kad nebūtų
gaisro pavojaus.

Ir negrai pajuto saviškių ryškę

Gyventojai iš State ir 51-os
gatvės apylinkės pirmadienį
susirinkę svarstė, ką daryti su
vis didėjančiu vandalizmu ir
nusikaltimais. Minėtoje vie-
toje yra apsigėrimo centras,
kuriam krautuvės turi negrai
savininkai. Jiems padaroma
tik daug nuostolių, kad jie
šaukiasi miesto pagalbos, pra-
šo sustiprinti krautuvų ap-
saugą ir priežiūrą.

TRUMPAI

— Vilimas Urban, gyv. Thorp,
Wisconsin, ilgametis Naujienų
skaitytojas, sunkiai susirgo. Jo
sveikata ir gerove rūpinasi duk-
tė p. Helagera.

— Vera ir Antanas Brashy,
Beverly Shores, Ind., ilgus me-
tus buvę nuosavame biznyje,
aktyviai dalyvauja apylinkės
lietuviškame gyvenime ir ir
remia lietuviškus darbus. Pil-
nam lietuviško gyvenimo su-
pratimui jie užsisakė Naujie-
nas.

— Dail. V. K. Jonyno darbų
paroda įvyks Kultūros židiny-
je, New York, gegužės mėn.
paskutinę savaitę. Ją rengia
ir globoja Skautams remti ko-
mitetas. Ji skiriama dail. V. K.
Jonyno 40 m. kūrybos sukak-
ties paminėjimui.

— SP/4 Erwin Kaspereit
tarnauja armijos žinių rinki-
mo dalinyje, P. Vietname. Tė-
vai gyvena Gage Parko apy-
linkėje.

— Elena Dainienė, gyv.
Adelaidės mieste, Australijoje,
pareiškė protestą prieš te-
nykščio kunigo per pamokslą
skleidžiamas mintis, kad, tai-
kos labai nereikia kovoti
prieš komunizmą ir komunis-
tinio sąjūdžio pastangas. Pro-
testas pagelbėjo. Kunigas li-
ovėsi skleidęs komunistų pro-
pagandą.

— Susivienijimo Lietuvių
Amerikoje (SLA) atstovų su-
važiavimas įvyks 1972 m. Mi-
ami mieste, Floridoje. Vietinė
SLA kuopa jau dabar planuo-
ja kaip geriau priimti svečius
ir sudaryti laisvalaikio tinka-
mas programas. Floridoje taip
pat gyvai veikia SLA St. Pe-
tersburgo kuopa. Ji taip pat
prisidės prie atvykusių glo-
bos ir prie suvažiavimo pasi-
sekimo.

— Vaclovas Momkus, Chi-
cago Lietuvos Operos valdy-
bos dabartinis išdinininkas, ši
sezoną daug dirba Operos ge-
cija nušovė, nes jie buvo labai
atskaitomybę ir rūpinamasis

HELP WANTED — FEMALE

Darbininkų Reikia

GENERAL OFFICE

Pleasant surroundings, interesting
work in Hotel managers office. Able
to meet public. Some shorthand
necessary. Light dictation.
Phone YA 7-5580
Ext. 283, for interview.

HELP WANTED — MALE

Darbininkų Reikia

Opening for Spanish & English
speaking man. Age open. Lite
typing; figure aptitude. Tele-
phone & sales. Will train.

NUGENTS - AMERICAN

1156 W. 51st STREET
268-6051

jos finansiniais reikalais. Jis
jau seniai dainuoja Operoje.
Turėdamas iš prigimties gra-
žų baritono balsą, jis dažnai
atlieka ir solo partijas įvairių
operų pastatymuose. Beje, kai
Opera rengė praeitį Naujų
Metų sutikimą, jis puikiai va-
dovavo tiems darbam ir su-
organizavo šauniai pasisekusį
balių. V. Momkus jau eilę me-
tų dalyvauja ir Marquette Par-
ko lietuvių parapijos chore ir
yra to choro pirmininkas.

— Stanley Lukošius, gyv.
Town of Lake apylinkėje, su-
sirgo. Gydosi šv. Kryžiaus ligo-
ninėje.

— Lietuviai, Young, Ameri-
cans for Freedom nariai, daly-
vavo tos organizacijos Chica-
gos pietvakarių skyriaus susi-
rinkime, skirtame Kubos pa-
dėties apžvalgai. Kalbėjo Ma-
niano Perfez, dalyvavęs Pigs
ilankos invazijoje ir išbuves 20
mėn. kalėjime, taip pat kubie-
šių studentų federacijos sekr. ir
kovos vienetų Alfa-66 organi-
zatorius Oswaldo Hernandez -
Campos. Lietuviai savo klau-
simais ir pareiškimais apie pa-
vergą Lietuvą bei jos žmonių
padėtį sudarė pilnesnį komu-
nizmo sistemos vaizdą. Ten
buves Illinois YAF pirm. Wm.
J. Mencarow prisiminė Ameri-
kos Lietuvių Tarybos suruoštą
Genocido parodą ir pareiškė,
kad ją turėtų pamatyti Ameri-
kados studentai.

— Kazys Barzdukas, Lietuvių
Fondo finansų sekretorius, dir-
ba atliekamų laiku fondo raš-
tinėje, 2422 W. Marquette Rd.,
Chicago, Ill. 60629. Jis painfor-
muoja spaudą apie fondo ir jo
darbuotojų veiklą.

♦ Iki Traviatos Operos prem-
jeros beliko tik dvi dienos. Lie-
tuvų pamėgtoji Traviata jau šį
šeštadienį, gegužės 1 d., 8 val.
vak. Marijos mokyklos salėje.
Kas dar nespėjo įsigyti bilietus,
prašomi atvykti į Marginius,
2511 W. 69 St. ir ten juos įsigy-
ti. Visus kviečia dalyvauti
Chicago Lietuvių Opera.

♦ Panevėžiečių pobūvis - va-
karienis su menine dalimi ir šo-
kiais bus gegužės 1 d. 7 val. vak.
B. Pakšto salėje. Kviečiami vi-
si. Kvietimus galima gauti ir
prie įėjimo. Kaina 5 dol. as-
meniui. (Pr).

♦ Dr. Leonidas Ragas, žinomas
kaip didžiai gabus specialistas
savo mediciniškoje profesijoje,
— bet labai mažai kam žinoma jo
talentas smuiko mene. Nepra-
leiskime progos išgirsti jį tradi-
ciniam sol. Iz. Motekaitienės
Dainavimo Studijos koncerte,
kur jis, kaip svečias artistas,
smuiko garsais palydės savo
žmonos Praurimės dainas —
Jaunimo Centre, 5620 So. Cla-
remont Ave., Chicago, š. m. ba-
landžio 30 d., 7:30 val. vak. Mi-
nėto koncerto visa programa
nauja, įdomi ir įvairi — ypač
gaus lietuvių moterų kompo-
zitorių kūrybos. Akompanuos
Manigirdas Motekaitis. Visu-
menė maloniai kviečiama gau-
siai dalyvauti. Įėjimas veltui.
Po programos visi bus pavai-
šinti studentų Tėvų padovanotais
skanumynais ir kavute. (Pr).

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS
IR ŽEMAIS NUOSIMČIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAMS

DEL VISŲ INFORMACIJŲ, KREIPKITE SI

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

PLATUS PASIRINKIMAS NAMŲ PIRKIMUI

BUTŲ NUOMAVIMUI — NOTARIATAS — VERTIMAI

DRAUDIMO AGENTŪRA PATARNAUJA VISAIŠ DRAUDIMO REIKALAMS

J. BACEVIČIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — Prospect 8-2233

• NAMŲ IR BIZNII PIRKIMAS - PARDAVIMAS • NOTARIATAS

• PATVIRTINTI VERTIMAI • IMIGRACIJOS POPIERIAI

• PAJAMŲ MOKESČIAI — INCOME TAX

LEONAS REAL ESTATE

2735 WEST 71st STREET

TEL. 925-6015

PAVASARIO PLANAS

GRAŽUS LOTAS Marquette Parke.
STILINGA mūro rezidencija. 10
kambarių pajamom ar sau gyventi.
Mūro garažas, Art Marquette Parko
ir Kedzie. \$24,500.
KAIP SALDANIS gražus, šviesus
apartamentinis mūras ir mūro gara-
žas. 2 bloki nuo Marquette Parko.
Virš \$7,000 pajamų. Jei suspėsite —
tik \$47,700.

AR 14,000 DOL. PAJAMŲ kasmet
nėra turtais iš apyaujo apartament-
inio mūro gerų vietų su lengva pas-
kole? Kaina 76,900.
9 KAMBARIŲ pajamų mūras, nau-
jai sutvarkytas. Gražus, ramioji gat-
vė. Kaina \$19,000.
GRAŽI 15 METŲ REZIDENCIA.
9 kambarių mūras. 2 vonios, naujas
garažas. Vieni žaliaji Marquette Parka.
2 BUTŲ tvarkingas mūras, 2 auto
garažas. \$29,500.
TVPITI 2 MURAI Brighton Parke
Virš \$16,000 pajamų metams. Su nuo-
aida už \$51,000.
4 BUTŲ MURAS, naujas gazu šildy-
mas, gera vieta. Rimtam pirkėjui,
vertas \$44,000.

Valdis Real Estate

7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-7200

1½ AUKŠTO 12 metų mūrinis, Si-
linga gazu, centrinis vėsinimas, gražiai
irengtas rūšis. 2 auto garažas. Beveik
dviebus sklypas. Apylinkė 47tos ir
Pulaski. \$37,500.
2 PO 5 MURINIS. Nauja šiluma ga-
zu, aluminijaus langai, 2 automobilio
garažas, Marquette Parke. Tik
\$28,900.
3 MEGAMŲ apnuojus mūras. Si-
linga gazu, aluminijaus langai, centri-
nis vėsinimas. 2 automobilio garažas,
71-mos ir Troy apylinkėje. \$29,000.
4 MEGAMŲ mūrinis. Karšto
vandens šiluma gazu. 2 auto garažas,
Marquette Parke. \$23,500.
12 BUTŲ 4 metų mūras. Radiant
šiluma gazu, aluminijaus langai, 12
automobilio pastatų tria. Platus
sklypas. Virš \$24,000 nemau me-
tams. Pietvakarių priemiestyje. —
\$175,000.

NERIS REAL ESTATE

3009 WEST 63rd STREET

Tel.: 471-0321

PALIKIMAS. Gražus šviesus plytu 7
kambarių mūrinis. Nauja karšto van-
dens gazu šiluma, gera potvynio kon-
trolė. 2 mašinų mūro garažas, Mar-
quette Parke. Tik \$22,500.
Tel. 471-0321.

BRICK BUILDING

store w/ 1-4 & 1-7 room apts.
Fully rented. Good income.
Vicinity 24th Place - Western.

Tel. 656-2160

SAVININKAS PARDUODA 3 BUTŲ
MURŲ NAMŲ netoli Brighton Parko
lietuvių bažnyčios. 2 po 4 ir vienas
3 kambarių. Skambinti diena
LU 5-8665.

BUILDERS AND CONTRACTORS

Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR

Irengiu naujus ir perstatau senus vi-
su rūši namo apšildymo pečius ir
air-conditioning į naujus ir senus na-
mus. Irengiu vandens boilerius ir
stogų rinas (gutters). Darbas atlie-
kamas greit, sąžiningai ir garantuotai.
Apskaidavimai nemokami.
Turite leidimus dirbti mieste ir
užmieste.

DOMAS ZUKAUSKAS

HEATING & SHEET METAL

4444 So. WESTERN AVE.

CHICAGO, ILL. 60609

TEL.: VI 7-3447

BUY U.S.
SAVINGS
BONDS
WHERE YOU BANK OR WORK

A. TVERAS
LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES
Pardavimas ir Taisyimas
2646 WEST 69th STREET
Tel.: Republic 7-1941

SODYBŲ PIEVELĖS

Nieko nėra gražesnio apie namus, kaip gražiai žaliuojanti pie-
velė. Kiekvienas lietuvis didžiuojasi savo pievele. Amerikoje ne
visur galima gražias sodybų pieveles išauginti. Reikia patyrimo.
Dabar yra išėjusi nedidelė 40 puslapių agronomo A. Šestoko knygelė,
kuri vadina

SODYBŲ PIEVELĖS

Knygelėje surašyta viskas, kad liečia pieveles. Aprašyta kaip
žolę užauginti, kaip žemę tręsti ir prižiūrėti. Naujienos šia knygele
pardavinėja. Užvažiavusieji gali knygelę įsigyti už \$1.25. Jeigu
kas toliau gyvena arba nenori užvažiuoti, tai gali atsiųsti \$1.50 čekį
arba Money Orderį, o mes knygelę jam pasiųsime. Pinigus prašome
siųsti tokiu adresu:

NAUJIENOS,

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

BRIGHTON

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

HOME
LOANS



INSURED
SAVINGS

Serving the Lithuanian Community 57 years with personal attention
4071 ARCHER AVE. (WEST OF CALIFORNIA AVE.)
CHICAGO, ILLINOIS 60632 — TEL.: LA 3-8248

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

VYTAUTAS ZUKAUSKAS — MARIA NOREIKA
2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629. • Tel. WA 5-2787

Didelis pasirinkimas įvairių prekių,
AUTOMOBILIAI, ŠALDYTUVAI, MAISTAS, PINIGAI.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

(Licensed by VNESHPOSYLTORG)

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. • Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. • Tel. 254-3320
Ivairių prekių pasirinkimas, motociklai, šaldytuvai, automobiliai,
maistas, doleriniai Certifikatai.
E. ZUKAUSKAS

MOVING — Apdraustas perkraustymas

Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujausi kraustymo
įrankiai. Ilgų metų patyrimas.

AL NAUJOKAITIS

2022 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209